ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

21. 6. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVI ● 60 ДИН ● БРОЈ 1747

У овом броју стрип: **КОРТО МАЛТЕЗЕ**

Рипљеј

Веровали или не!

ТОРАЊ

ПАРОХИЈСКЕ ЦРКВЕ У БИЗАНСЕУ У ФРАНЦУСКОЈ ПОСТАВЉЕН ЈЕ НА КРОВ ТРЖНИЦЕ, 100 МЕТАРА ДАЛЕКО ОД ЦРКВЕ.

Најскупља котарица воћа у историји

ВАРШАВСКА ПЛЕМКИЊА КАТАРИНА КОСАКОВСКА (1716-1801) ЈЕДНОМ ЈЕ ЗАБОРАВИЛА ДА НА ПИЈАЦУ ПОНЕСЕ НОВЧАНИК. ДА БИ ИПАК КУПИЛА ЈЕДНУ КОТАРИЦУ ПОМОРАНЏИ, СКИНУЛА ЈЕ С ВРАТА ОГРЛИЦУ ОД ДРАГОЦЕНИХ ИСТОЧЊАЧКИХ БИСЕРА И ЗА СВАКУ ПОМОРАНЏУ ДАЛА ПО ЈЕДНО ЗРНО.

МОРСКИ КОЊ

ГУТА ЦЕЛЕ ШКОЉКЕ. ЊЕГОВ ЖЕЛУДАЦ МОЖЕ ДА ВАРИ И ЉУШТУРЕ.

СРЕДЊОВЕКОВНИ ВИТЕЗОВИ

ЧЕСТО СУ ОДЛАЗИЛИ У БОЈ НОСЕЋИ НА ВРХУ ШЛЕМА КИП ИЗАБРАНИЦЕ СВОГ СРЦА.

ПИЛЕ С ЈЕДНОМ НОГОМ

ИЗЛЕГЛО СЕ НА ИМАЊУ ДЕНА КРЕСЛЕРА ИЗ СЕФНЕРА (САД).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● јапанска компанија „Киоцера" ускоро ће почети да од легуре железа, хрома и алуминијума производи нову вештачку кост. Ова кост је еластичнија од досадашње вештачке кости од алуминијума и керамике коју је такође производила компанија „Киоцера". Нова кост је пресвучена алуминијумом да не би рђала у телу пацијента.

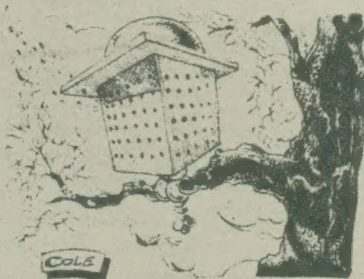

● ● ● у енглеском граду Лоустофту појавиле су се чудне кошнице које личе на солитере. Њихов творац Роберт Барит тврди да су такве кошнице и лепше и удобније од класичних а и пчеле у њима дају више меда.

● ● ● за последњих десет година тежина отпадака у домаћинству повећала се за 50 одсто, а запремина више од три пута. Главни кривац је амбалажа, па се све чешће чују гласови да уместо картонског паковања млека треба вратити класичну стаклену боцу.

● ● ● на конгресу хирурга у Бостону приказана је нова пластична кожа која се, у случајевима великих опекотина, може пресадити човеку, често успешније од праве.

● ● ● доктор Мерлин Хауден из Сиднеја већ годинама проучава једног од најопаснијих паукова света чије је латинско име Atrax robusta. Његов ујед је смртоносан, а чељусти тако јаке да може да пробије ципелу. Живи дубоко у земљи и тешко га је уловити да би се од њега правио серум који једино може да спасе оне које робуста уједе.

● ● ● фабрике хартије у Скандинавији обично се подижу што даље од насеља, а то значи на северу. Како су овде лета кратка, много енергије треба да би се загрејале просторије, па су зато фински стручњаци измислили „бунду" за ова постројења – цела су покривена огртачем од лаког бетона испуњеног порозним минералним гранулама, који се показао као одличан изолатор.

● ● ● професор Хидеа Торивади из Јапана, који већ годинама проучава багрем, тврди да је на основу „понашања" овог дрвета успео да предвиди осамнаест земљотреса у областима Кјотоа и Токија.

● ● ● аутоматско дозирање лекова старо је тек седам година – почело се с апаратом који је одређивао количину инсулина у зависности од висине шећера у крви, а недавно је у Институту биокибернетике и биомедицине Пољске академије наука овај метод примењен први пут у свету при одређивању лекова против аритмије срца.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК МЕЂУ ПИЛОТИМА РАТНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

КОБАЦ 10 ЈАВЉА...

НА ГОТОВО 15 ХИЉАДА МЕТАРА ИЗНАД ЗЕМЉЕ ЗАПОДЕНУО СЕ ВАЗДУШНИ БОЈ. ДРАГАН НЕДЕЉКОВИЋ ЈЕ БРАНИО СВОЈЕ ПАРЧЕ НЕБА. НИЈЕ МУ БИЛО ЛАКО ЈЕР ЈЕ ЗА „ПРОТИВНИКА" ИМАО МИШКА, ШКОЛСКОГ ДРУГА...

Сигнал за узбуну. Десетак младића у плавим комбинезонима умало да се заглави на вратима собе за одмор. У трку добијају податке где се догодио „инцидент". На писти летелице налик на металне цигаре са закошеним крилима. Око њих се устрчали авио-механичари, оружари, електроничари. Нико не проговара, не толико због ужасне буке мотора колико што у оваквим приликама речи нису потребне. Сви знају свој посао. Споразумевају се очима или прстима кад механичар, пошто је затворио кабину од плексигласа над пилотом, окрене палац увис – све је у реду.

У херметички затвореној кабини суперсоничног авиона Драган Недељковић, двадесет осма му је година, још једном проверава сву силу прекидача док тражи дозволу за полетање. До специјалне кациге са слушалицама и маском за кисеоник у коју је уграђен микрофон за радио-везу допире глас из базе:

– Полетање дозвољено. Осам нула двадесет часова. Ветар из правца од 30 степени, брзина 12 m/sec...

Челичносива птица је заурлала и зарулала пистом, трећа по реду. На задатак је кренула читава група. Авион је прогутао већ половину стазе кад је пилот Драган Недељковић укључио допунско сагоревање, тзв. форсаж, ради већег потиска и буквално се залепио за седиште. Кад се летелица тешка десетак тона одлепила од бетона, казаљка на брзиномеру покрила је бројку од 320 km/h.

За минут, авион је био 15000 метара изнад земље, брзина око 800 km/h или преко 250 m/sec. Доле земља испресецана путевима и рекама, градови налик на беле домине, беле мрље облака на хоризонту. За који тренутак пилот Драган Недељковић закорачиће у свет тишине, летелица ће пробити звучни зид брзином од 1242 km/h на одређеној висини, летеће брзином од 1 маха. Пилот тада чује само једно отегнуто „шшшшш"; то звук, далеко за њим, узалуд покушава да га стигне.

Непријатељ на видику

По заповести из базе тројица из групе добили су задатак да играју улогу страних авиона који су повредили наш ваздушни простор. Ваља их натерати да слете или, у најгорем случају, оборити. Пилот Драган Недељковић на ловцу-пресретачу брани своје парче неба. Увежбаним командама устремљује авион на противника, истовремено пазећи да и сам не постане мета. Метална птица се суновраћује, нагло извлачи и, остављајући за собом дуги траг дима, кидише на непријатеља. Ваздушна битка.

У тим тренуцима Драган Недељковић је и до седам пута тежи од својих осамдесетак килограма. Да би мозгу обезбедило довољно крви, срце се тада скупља и опушта скоро два пута брже него у нормалним условима – око 140 пута у минуту.

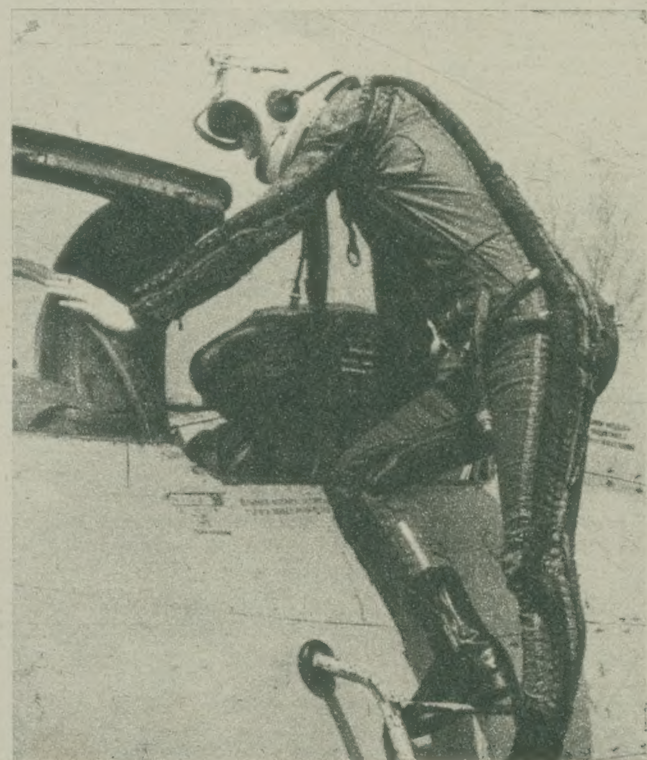

Снимио: Милан Рашић

Да би могао да уђе у кабину суперсоничног авиона, пилот мора девет година у школу: четири у гимназију, четири на академију и годину дана обуке за владање летелицом која као од шале бежи звуку.

Истовремено, пилот са земље добија стотине упутстава, које, ако жели да изврши задатак, попут компјутера, мора у делићу секунде да обради. Не без разлога лекари кажу да нема тежег испита за људски мозак, психу и срце од оног који, врло често, полаже пилот суперсоничног авиона.

Ваздушна битка коју са друговима води Драган Недељковић приближава се крају: две „непријатељске" летелице су, уз пратњу ловаца, морале да атерирају, али се трећа не да.

У њој је Мишко, добар Драганов друг, заједно су још из школских клупа из мостарске војно-ваздухопловне гимназије и Академије у Задру. Сјајан пилот и, сад, достојан противник. Знају се у душу, један другом после борбеног задатка увек открију неку тајну летелице.

Тешко је против таквог противника, али не и немогуће. „Непријатељ" покушава да умакне, обрушава се, шездесетак метара над земљом исправља летелицу и у бришућем лету, да би избегао радаре и противавионско оруђе, јури ка „својој граници". Узалуд, пилот Драган му је за репом. Прецизни поготци и „непријатељ је оборен".

– Кобац 10! Кобац 10 јавља да је задатак извршен – његов глас допире до вође ескадриле.

Неколико минута касније, уз помоћ падобрана за кочење, пилот Драган Недељковић је на бетонској писти умирио авион који, устреба ли, без проблема лети и брзином већом од 2,5 маха, два и по пута брже од звука. Одмора нема, читава група, с кацигама у рукама иде право на – састанак. Анализа претходног лета, до у детаље. И најмања грешка се испитује, тражи се кривац – човек или авион.

Мали предах и поново у сусрет висинама. За сунца и за месеца, кроз облаке и против ветра.

Вечити ђак и вечити болесник

Драган Недељковић је у дежурној јединици, пети дан. Остала су му још два. Јутрос га је, по обичају, у свитање пробудио телефон. Гимнастика па доручак, по лекаревом рецепту. Толико и толико калорија, сок и чоколада обавезни. На задатак не смеш гладан али не и ако си јео пасуљ или неку сличну тешку храну. Два оброка су и кад пилот није на дежурству. Прескакање строго забрањено.

Строго забрањено је и прехладити се. Деси се то, наравно, и пилоту, али онда нема летења јер због промене притиска може да пукне бубна опна, синуси да страдају. Ни лекови тада не помажу, онај који их пије не сме пут неба. За све то, и штошта друго, брине лекар. Пред сваки лет обавезна је лекарска контрола: мери се пулс, притисак и опште здравствено стање. Не кажу залуду да је пилот вечити ђак и вечити болесник, стално учи и стално иде лекару. Ако те море неке бриге, кажеш лекару и не летиш. Улози су велики – и човек и летелица – па се, кад год је могуће, избегава сваки ризик те врсте. Пушење није препоручљиво, мада се не забрањује. Драган, с осмехом, каже да лекари стално понављају да је једна испушена цигарета као лет до 3000 м. Али, пали нову цигарету, додаје да је то ипак све индивидуално.

Прича тече у соби за одмор дежурне јединице. Дошљак мало-мало па се тргне на буку мотора. Драгану она не смета, било му је нелагодно само кад је у Мостару с једрилице прешао на клипни авион. Било је тада, вели, много бучно. Сада је у суперсоничном друкчије, кабина је херметички затворена, пилот је изолован од спољног света. Милан, Драганов исписник, до малопре је седео ту, онда га није било четрдесетак минута. Сада каже друговима да је над Боком которском облачно, море немирно. Већина Југословена се, због скупоће, жали да неће видети Јадран ове године – Милан, Драган и остали га, зависно од задатка, виде два-три пута дневно.

Телефон за Драгана. Није задатак, малопре се вратио. То се тропогодишњи Марко јавља од куће да пита тату кад ће доћи. Видео је јутрос млазњаке и рекао друговима да је то његов тата. Каже му још да се мама Силвана вратила са шестомесечном Мајом из дома здравља, лекар јој је дао велику инјекцију. А јавили се и деда и бака из Пуле, питају кад ће доћи на одмор.

Марко би још причао, молио тату да га води на пецање или, бар, на ћевапчиће, да му маше кад прелети изнад њиховог стана. Тата сада нема времена. Мора на задатак, да пре тога још једном провери летелицу. Јуче је пут неба морао шест пута, данас ко зна.

– Извините, журим... Звали су ме... – рече и оде.

Неколико минута касније поглед је једино могао да прати дугачку белу пругу на небу.

Петар Милатовић

SONY
ПОГАЂА СНОВЕ

Масару Ибука

Акио Морита

МАШИНА ПОЈЕЛА ДАКТИЛОГРАФКИЊУ

КОМПАНИЈА О ЧИЈЕ СЕ ПРОИЗВОДЕ ГРАБИ СВЕТ ПРАВИ ОНО ШТО БИ ЉУДИ ВОЛЕЛИ ДА ИМАЈУ – КАДА БИ ПОСТОЈАЛО

Замислите дактилографа који нечујно ређа речи на микро-касету уместо на папир, ласерски грамофон на коме се врти дигитална плоча, џепни четвороканални стерео. У први мах као да смо завирили у 2001. годину.

Та, и многа друга чуда технике, или се већ продају, или само што се не појаве на тржишту. Њих прави „Сони" што и није чудо јер „Сони" је познат по чудима. „Сони" је и сан два друга – сан који је постао јава.

Била је 1946. година и у Токију је све мирисало на тек завршени рат. Дванаест људи окупило се у некадашњој продавници нагорелих зидова. Имали су сто седамдесет долара и маштали о будућности. Окупили су их физичари Масару Ибука и Акио Морита.

„Сони" данас запошљава више од четрдесет две хиљаде људи и годишње прода робе у вредности од пет милијарди долара. Има четрдесет фабрика у осам земаља и производи све – од најпростијих џепних радио-пријемника до професионалних радио-станица. Преко десет хиљада модела аудио и видео опреме продаје се у сто осам земаља на шест континената. На челу су још увек Масару Ибука и Акио Морита.

Њих двојица су се срели пред сам крај рата. Брзо су разумели један другога и још брже се удружили. Повучени Ибука желео је да примени електронику за опште добро. Дванаест година млађи Морита одмах је схватио да се идеје његовог ортака могу одлично продати. Проналазач и трговац основали су тако своју фирму.

Ко је чуо за магнетофон

У прво време производили су волтметре и некако излазили на крај. Затим су почели да праве конзоле за радио-станице.

Посао је кренуо и фирма – која се тада звала „Токијско телекомуникационо инжењерско предузеће" – брзо се прочула по поузданости и умешности.

Али Ибука и Морита нису били задовољни, нису имали СВОЈ производ. Тада је Ибуки дошао до руке амерички магнетофон. У то време, крајем четрдесетих, магнетофони су у Јапану били практично непознати. Али ортаци су, увидевши његове могућности, брже-боље приграбили патент и бацили се на посао. Са електроником није било проблема, али магнетна трака задала им је силне главобоље: тако нешто у Јапану није постојало. Пошто није било ни пластике, а целофан није одговарао, употребили су одличан папир.

Тај део посла завршио је, углавном, Ибука. Показало се, међутим, да сам проналазачки таленат није довољан. За магнетофон нико није чуо, нико није знао шта би с њим радио, и нико га није куповао. Тада је на сцену ступио Морита. За мање од годину и по трећина основних школа у Јапану имала је свој магнетофон. Онда је наступио бум: банке, канцеларије, универзитети.

Рођен је синчић

Године 1952. Ибука је чуо за нов проналазак Белових лабораторија – транзистор. Одмах се упутио у Сједињене Државе да проњушка. „Радио-апарати, радио-апарати", понављао је кад се вратио. „Употребићемо транзисторе и направићемо мали портабл радио-апарат за свакога!"

Сви су се брзо загрејали за нову идеју. Направљен је план и приступило се послу. Ибука је са својим инжењерским тимом проналазио сопствену технологију, али један стручњак је послат у САД. Он је обилазио фабрике, лабораторије и универзитете и сваку занимљиву појединост јављао у Токио – у „Сонију" се одувек поштују туђе знање и искуство.

После неколико недеља направљен је први транзисторски радио-апарат, али Ибука није био задовољан. По његовом мишљењу производ је био гломазан. Желео је радио таквих димензија да може да стане у џеп кошуље. Ускоро је и то остварено – две године пре свих конкурената у Јапану.

Тај први транзисторски радио-пријемник користили су Сони од латинског сонус (звук), с додатном асоцијацијом на енглеско „синчић" (sonny). Кратко и лако за памћење Сони је постало име целог предузећа.

Следеће године Морита је кренуо у поход на САД. Американци су били очарани новом играчком и просто су се утркивали ко ће више да купи. Једно од највећих америчких предузећа понудило је да откупи за оно време фантастичан број од сто хиљада радио-апарата, али под условом да их продаје под својим именом. Морита је понуду одбио. Касније је рекао да је тај потез, ма како невероватно звучало, најбоља пословна одлука коју је икад донео.

Експерти смо МИ

Од тих дана па до данас из лабораторија и фабрика у Јапану стигао је огроман број производа: AM/FM транзисторски радио-пријемник, транзисторски телевизор са екраном од 12,5 cm, транзисторски магнетоскоп, тринитронски телевизор у боји, бетамакс видео систем, портабл стерео, писаћа машина која и снима глас и штампа, пљоснати микро-телевизор...

„Сони" је досад продао око тридесет милиона тринитронских телевизора, једанаест милиона бетамакса и тринаест милиона вокмена. Како им то полази за руком? Људи који га воде кажу да је одговор једноставан: тајна је у задовољавању још несвесних жеља. Ибука, Морита и њихов штаб уоче могућност, измисле и направе нешто што би други волели да имају кад би постојало, и тек онда то обелодане. „Не верујемо у испитивање тржишта кад се ради о потпуно новом производу", каже Морита. „Експерти смо МИ".

Како „Сони" ради најбоље се види на примеру настанака вокмена. Неколико аудио-инжењера је из радозналости преправило портабл диктафон у четвороканални стерео касетофон. Прикључили су обичне слушалице и запањили се – звук је био изванредан. То је било почетком 1979.

Тај дух одушевљења пре свих уносе два стара пријатеља и ортака: седамдесетшестогодишњи Масару Ибука и шездесетчетворогодишњи Акио Морита. Они имају разлога да буду задовољни: остварујући свој сан остварили су снове милиона.

М. Иванић

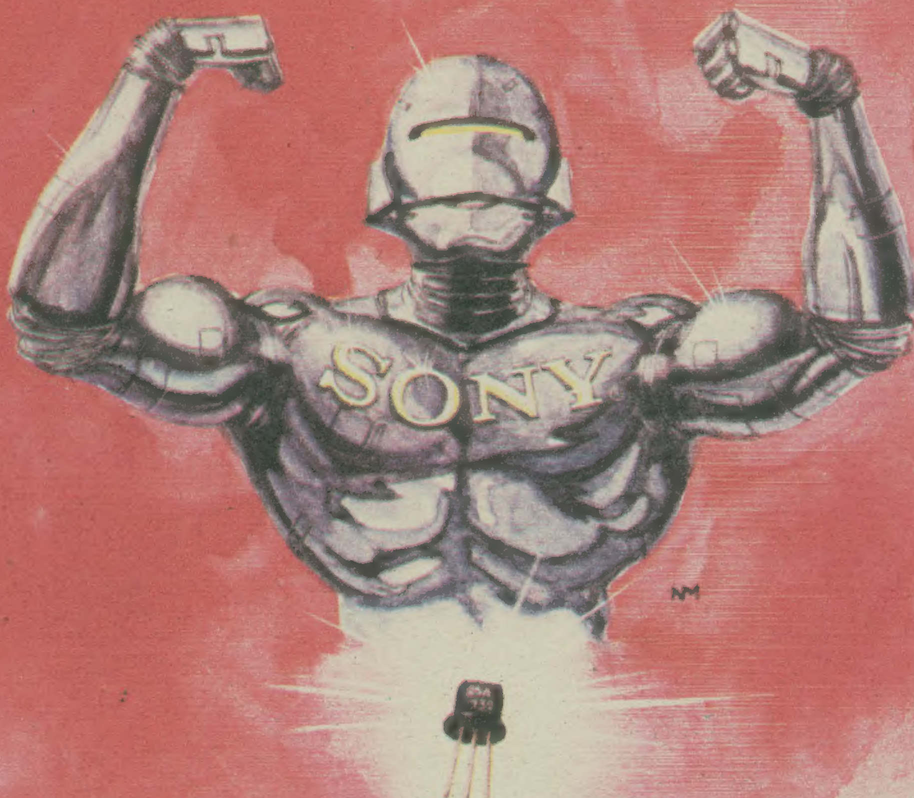

Илустровао Ненад Мирковић

ГЕБЕЛСОВЕ ОБМАНЕ

КРОМПИРОМ ПРОТИВ ЕНГЛЕЗА

ХИТЛЕРОВИ МИНИСТРИ ГЕБЕЛС, ГЕРИНГ И ДЕР СМИСЛИЛИ СУ КАКО ДА У СРЦА СВОЈИХ РАВНОДУШНИХ СЕЉАКА УСАДЕ МРЖЊУ ПРОТИВ НЕПРИЈАТЕЉА – ИЗ МАСКИРАНИХ АВИОНА СЕЈАЛИ СУ ЗАРАЗУ ПО ЊИВАМА

Илустровао Брана Јовановић

У лето 1941. године увелико је беснео рат између Немачке и Велике Британије и немачка авијација немилосрдно је тукла енглеске градове. Енглези су на насиље одговарали бомбардовањем немачких градова и индустријских подручја.

Још пре почетка непријатељства, заведени вештом нацистичком пропагандом, многи Немци, нарочито становници угрожених градова изложених ваздушним нападима, испољавали су фанатичну мржњу према непријатељима Трећег Рајха.

Нацисти су знали да жестина рата и његов тренутни успех, поред осталога почивају и на – мржњи. Противничка страна мора да се мрзи до истребљења, а мржња мора да живи у срцу сваког појединца.

Мржња је већ била усађена у срца великог дела народа, али је Хитлеров министар пропаганде Гебелс исправно проценио да мржња према Енглезима још није у довољној мери обузела срца немачког сељаштва, није усађена у њихову душу. Пропаганда је имала далеко више успеха с другим слојевима немачког народа.

Ову своју оцену Гебелс је саопштио Хитлеру а овај је на саветовање одмах позвао тадашњег министра пољопривреде Валтера Дера. Фирер је поставио озбиљно и претеће питање: „Шта учинити на плану пропаганде да се у срце сваког немачког сељака усади најцрња мржња према Енглезима?"

На првом месту по љубави

Када је у 16. веку Кристифор Колумбо донео из Америке, од индијанских племена, кромпир, ова биљка брзо се раширила по читавој Европи, али је највећу љубав нашла баш код немачког сељака коме је, дотад, главна пољопривредна култура била раж. Немачка клима и земља веома су одговарале овој прехрамбеној биљци која је по квалитету, начину узгајања и употребљивости била и остала универзална, па је на немачкој њиви – по љубави и пространству – заузела прво место!

Од кромпира се могло правити све осим масти и беланчевина! Он је постао незамењљив јер је издашно рађао под немачким небом. Када је почео други светски рат, Трећи Рајх је у залихама имао преко педесет три милиона тона кромпира што је у оно време чинило једну петину укупне светске производње ове прехрамбене културе.

Нацисти су добро знали да се храном или глађу, бар привремено, рат може добити.

Култ кромпира на трпези и његово обожавање у срца немачког сељака уливан је вековима. Томе је много допринео немачки краљ Фридрих Велики. Он је лично немачком народу показао како се са љубављу кромпир гаји а затим, са слашћу и уживањем, у најразличитијим јеловницима, користи. Он је посебно истицао шта све за немачког сељака и његову судбину значи ова биљка којој треба подићи споменик.

Тако је, ето, од давнина немачком сељаку кромпир прирастао за срце. У све му можеш, дирати, све проклињати, само не дирај у њиву на којој расте његова најдража и најсигурнија биљка која му значи живот!

Немачки сељак године 1941. није гајио неку нарочиту мржњу према Енглезима: они су још били далеко од његових личних проблема – куће, окућнице и нарочито – кромпиришта! Лето је обећавало издашну и добру летину. Ко још да брине о далеким непријатељима!

То су прави злочинци!

У рату се, посебно у овом који су повели фашисти да се противник надјача и победи нису бирала средства. И лукави Гебелс је нашао „кључ" којим ће у срца сељака посејати мржњу према Енглезима. Саопштио га је Хитлеру и од њега добио одушевљени пристанак.

У читавој Немачкој, кромпир је 1941. изузетно понео. Хронике кажу да је било доста кише и сунца па је немачки сељак, упркос рату који се разбуктавао, трљао руке у очекивању доброг рода. Све је у најбољем реду јер неће бити најстрашнијег – глади!

А онда је дошло до ужасног разочарања. Баш тог лета, попут какве страшне епидемије, на немачким кромпириштима изненада се појавила опасна штеточина – кромпирова златица – инсект који се храни деловима зелене биљке и на тај начин је уништава. Женка кромпирове златице веома је плодна: носи до хиљаду јаја из којих се брзо развијају нове генерације тврдокрилаца величине једног центиметра. Бубе се лако распознају по жутој боји и уздужним црним пругама на покрилцима.

Пропагандна машина одмах је ступила у дејство: са свих страна – преко радија и штампе летака и платна, сељаку су непрекидно трубили да то Енглези из авиона бацају штеточину по немачким кромпириштима. Они су најцрњи злочинци јер против немачког сељака воде прљави биолошки рат.

Пропаганда је била тако жестока и убедљива да је у њу поверовала читава немачка јавност а нарочито сељаци. Ово их је узбудило више и јаче него било каква друга ратна грозота коју су Енглези могли починити немачком народу. Сељаци, који су живели од кромпира, најзад су схватили с каквим се богохулним противником Трећи Рајх ухватио у ратни коштац! Непријатељем који не бира средства, коме ништа није свето!

Лименке уместо бомби

У муњевитој акцији с кромпировом златицом учествовао је и Геринг, министар немачког ратног ваздухопловства. У највећој тајности неколико авиона је префарбано, прекројено и на њима су истакнуте британске ознаке. Затим су пуњени лименим кутијама са штеточинама одгајеним по немачким лабораторијама, па правац на лет изнад немачких поља где су, уместо бомби, наочиглед хиљада сељака, по њивама бацали лимене кутије с кромпировом златицом.

Сељаци су по својим кромпириштима налазили лимене кутије, „непобитан" доказ енглеског дивљаштва и махнитости. Новине су биле пуне фотографија „енглеских" авиона који сеју зло по немачким кромпириштима, радио је грмео да је невина жртва, немачки сељак, дужан да истом мером узврати непријатељу.

И, наравно, „режија" је успела: немачки сељаци на време су смртно омрзли Енглезе с којима рат постаје све жешћи. Надахнути мржњом због кромпира у њему све масовније, и са све већим фанатизмом, гину и стари и млади сељаци верујући да се свете за оно што им је светиња и што им је прирасло за срце – кромпир!

За ову успешну пропагандну акцију Хитлер је одликовао три своја заслужна министра – Дера, Гебелса и Геринга.

Љ. Тешић

СИПА С МОНОКЛОМ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако од ових питања дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте успели да одговорите на сва питања, честитамо! Ако пак нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране.

1. Један стил у архитектури, посебно у изградњи стубова, поникао је у старој Грчкој и добио име по једном од њена четири највећа племена. Овај стил се зове:
а) корски
б) дорски
в) јавански

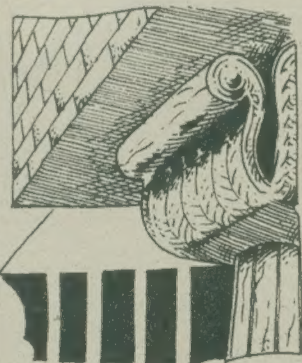

2. Широку свилену траку, пребачену преко рамена, на свечаностима обично носе високи официри или најлепше девојке. То је:
а) дијадема
б) пента
в) лента

3. Прозори на којима су ређањем разнобојних стакала приказани разни мотиви називају се:
а) виражи
б) витражи
в) пејзажи

4. Наочари које су се некада носиле само на једном оку звале су се:
а) бинокл
б) монокл
в) трицикл

5. Систем цеви кроз које се помоћу сабијеног или разређеног ваздуха преносе писма у великим зградама и установа је:
а) пнеуматик
б) аутоматик
в) супермаркет

6. Морски мекушац који из жлезде на задњем цреву избацује течност тамноплаве боје, њом замућује воду и тако се штити од непријатеља, зове се:
а) корал
б) сипа
в) сунђер

7. Електрични апарат који служи за боље струјање или расхлађивање ваздуха у затвореним просторијама је:
а) дегустатор
б) дестилатор
в) вентилатор

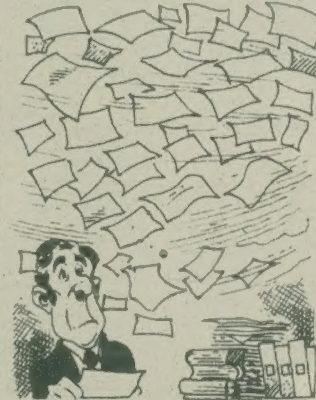

8. Текст опере или оперете назива се:
а) моменто
б) декрешендо
в) либрето

9. Да би се одбранили од најезди манџурских Татара, Кинези су подигли чврст одбрамбени зид дуг 2450 km, висок око 15 и широк 5–8 метара. Изграђен је у:
а) 3. веку пре наше ере
б) 2. веку наше ере
в) 15. веку наше ере

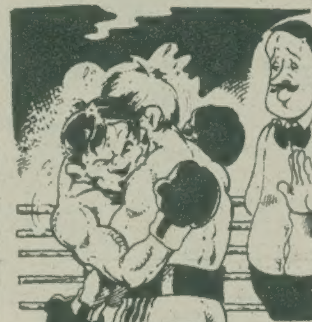

10. Забрањен захват у боксу, када се противници обухватају рукама и тако штите од ударца, је:
а) инч
б) клинч
в) пинч

11. Дрвореди с обе стране улице или шеталишта зову се:
а) алоја
б) перивој
в) алеја

12. Научни израз за резбарење дрвета је:
а) ксилографија
б) ортографија
в) хагиографија

13. Деца направу на слици користе за игру и такмичење а одрасли за брање високог воћа или прелаз преко баре или мање реке. То су:
а) нануле
б) штуле
в) штаке

14. У брдским и шумовитим крајевима често се могу видети сеоске куће покривене или обложене дрвеним даскама. Ова врста крова зове се:
а) шиндра
б) баџа
в) катун

15. Стање воде у рекама, настало као последица климатских услова, назива се:
а) осека
б) водостање
в) слив

ОДГОВОРИ:

1–б) дорски
2–в) лента
3–б) витражи
4–б) монокл
5–а) пнеуматик
6–б) сипа
7–в) вентилатор
8–в) либрето
9–а) у 3. веку пре наше ере
10–б) клинч
11–в) алеја
12–а) ксилографија
13–б) штуле
14–а) шиндра
15–б) водостање

ПОШТОВАНИ МАНЦОНИ, речник вам је грозан

МАШИНА ЈЕ ОДРЖАЛА ПРИДИКУ СЛАВНОМ ИТАЛИЈАНСКОМ КЊИЖЕВНИКУ

Колико је речи потребно да би се написало ремек-дело? Зависи од ремек-дела. Што се Италијана тиче, они тачно знају колико је Алесандро Манцони (1785–1873) утрошио речи на свој најпознатији роман, „Веренике" – 223 хиљаде.

Од прве до двеста двадесет и три хиљадите, речи је пребројао компјутер у чији је мозак за ову прилику упрограмирано чак двадесет програма се преко 40 хиљада различитих упутстава.

Осим што је посао обавио неупоредиво брже и тачније него што би то човек икада могао, електронски „читач" дошао је и до неких неочекиваних открића. Утврдио је, рецимо, да многославељени Манцони има прилично скучен речник. Свега 38 посто од укупног броја речи у „Вереницима" употребљено је само једанпут. Остатак свог речника Манцони је исцрпео већ у првих десет поглавља књиге.

Пошто је скроз-наскроз прочитао главни женски лик романа, Лучију, компјутер је установио да је она, баш као што се од девојке тога доба очекује, изразито скроман говорник: од 3360 речи колико их је изговорила од почетка до краја књиге, она у ствари располаже речником од свега 485 речи.

Што се главног мушког лика, Ренца, тиче за њега је компјутер неопозиво доказао две чињенице: да најчешће од свих ликова употребљава личну заменицу „ја", и да је у роману то учинио равно 108 пута. Лучија се задовољила да сопствено прво лице помене свега 39 пута.

Установио је компјутер још много шта, све ће то до јесени ове године бити објављено у пет томова. Остаје још да се види шта ће на то рећи књижевни критичари и хоће ли, заиста, ремек-дела почети да нам анализирају компјутери.

М. И.

Илустровала Босиљка Кићевац

КАКО И ГДЕ СТЕ ДОЧЕКАЛИ ОСЛОБОЂЕЊЕ:

ЉУБА ТАДИЋ

СЛОБОДА НАМ ЈЕ ПОКЛОНИЛА ПИНГ-ПОНГ

ГОДИНАМА СМО МАШТАЛИ ШТА СЕ КРИЈЕ ИЗА ВЕЛИКИХ, ЧВРСТИХ ВРАТА НЕМАЧКОГ МАГАЦИНА А ОНА СУ САД ПРЕД НАМА БИЛА ШИРОМ ОТВОРЕНА И – СЛОБОДНА

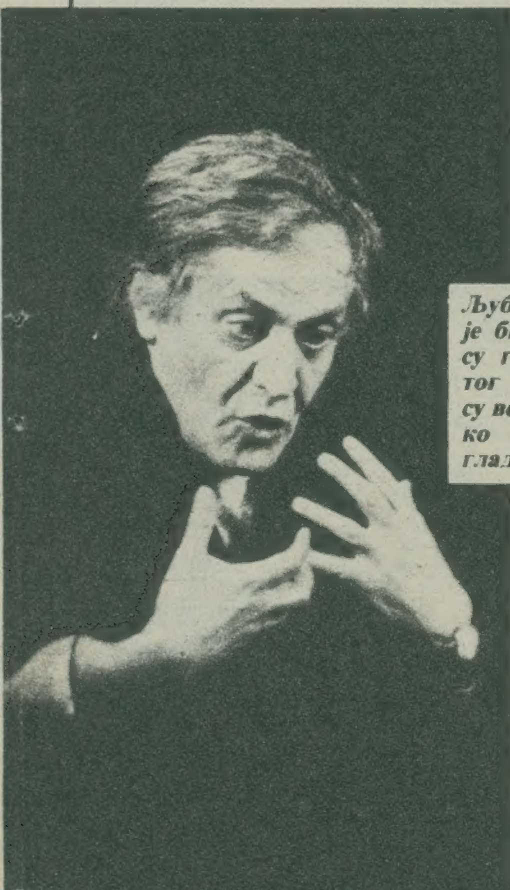

Љуба на сцени. Кад је био дечак, звали су га Главоња. Из тог времена остале су велике очи (толико су порасле од глади).

Кад су половином октобра 1944. запуцали топови над Крагујевцом, имао сам петнаест година и као сви моји другари жељно чекао ослобођење. Изгладнели и полуголи, сви смо били уверени да ће оно најзад да донесе и бољу храну, и боља одела, и боље ципеле. За време топовске канонаде, нас, децу, стрпали су у један подрум у Улици др Илије Коловића. (Био је то познати лекар у првом светском рату, лечио је тифусаре...) Збијени један уз другог, напето смо у подрумској тами ослушкивали да ли ће да се зачују звона. Јер, старији су нам причали да ће се, кад стигне ослобођење, огласити звона на цркви. Напоменули су: изиђите тек кад одјекне звоњава. Тада ћемо, најзад, да будемо слободни.

Слушали смо, дакле, далеку грмљавину топова, али њу су одједном надјачала звона. Појурили смо на светло дана: улица је била пуста, звона су утихнула, и даље су одјекивали само топови. Доцније смо сазнали да је једном нашем другу дојадило то чекање у подруму и да се искрао до цркве где је повукао уже звона. Или је можда желео само да се нашали, да направи „штос", јер људи се, нарочито деца, шале и у најмучнијим тренуцима...

Међутим, свако ослобођење доноси пре свега велику и искрену радост. Кад су партизани ушли у мој родни град, настало је опште одушевљење, испуњено загрљајима и пољупцима, весељем и сузама. Али, људи напаћени окупацијом, глађу и смрћу дају себи у тим незаборавним и великим данима ослобођења и друга задовољства. Групе грађана обијале су касарне и износиле робу из трговачких радњи. А било је, богме, и разних лоповлука, које не може да оправда ни ослобођење.

Дакле, топови су замукли, звона се нису огласила, цео град је одједном оживео а ми сигурни да смо коначно слободни, могли смо несметано да изиђемо из подрума. Гледали смо како људи трче да би у немачким магацинима уграбили шињел, чизме или цокуле.

И нас тројица-четворица појурили смо за њима. Годинама смо маштали о томе шта се крије иза великих, чврстих врата магацина, а она су сад пред нама била слободна, широм отворена, без немачке страже. Узбуђени и радосни, тумарали смо по магацинским просторијама, не знајући шта пре да узмемо.

Кад у једној просторији угледасмо сто за пинг-понг, као на команду сви потрчасмо према њему. Уз њега је био и велики сандук, у њему дрвена струготина, а у њој, до врха, лоптице за ову игру. Све смо натоварили на леђа и однели у двориште број 33, такође у Улици Илије Коловића. На храну, шињеле и цокуле нисмо ни мислили иако смо носили дрвењаке, ципеле од платна и дрвених ђонова. Били смо уверени да нико ко је било шта однео из немачког магацина није био срећнији од нас.

Даноноћно смо играли. До изнемоглости. Основали смо првенство улице и свако од нас је већ био шампион, кад је, изненада, наша радост прекинута. Стигло је наређење да тај сто, рекете, мрежицу и лоптице донесемо у Општински комитет. Одмах.

Шта смо могли? Наредбу смо извршили, ћутке и – тешка срца. Тако смо остали и без обуће и без пинг-понга. Праве ципеле и одела добили смо тек 1949, од Унре. Пинг-понг нису слали.

Забележио Иван Лончар

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

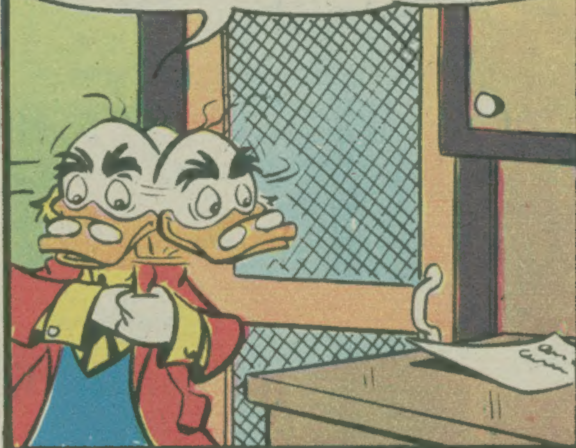

© 1984 Walt Disney Productions All Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

ПЕТ ХИЉАДА ТИСУЋА

ИЗ ЂАЧКИХ ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА

Можда би ми живот био занимљивији да се нисам родио.

Већ губим нестрпљење.

Разговарају двојица мене.

забранио бих сиротињу

Човјек ће једног дана моћи да свој годишњи одмор проведе на Мјесецу, Сатурну, Венери, па можда и на Сунцу.

Па нека их нека раде кад немају другога посла.

Недјељом ловци неуморно тумарају по шумама и кваре празнично расположење дивљачи.

„Уозбиљи се, сине, сада улазиш у живот!“ А ја већ осамнаест година у животу.

Један воз пун различитих људи и различитих праваца...

То је најбоље дјело које је Марин Држић досад написао.

Алекса Шантић рекао је све од А до Ш.

Једино пролазност неће умријети.

Као дијете у мајчиној утроби гдје снива о спољашњој средини са којом ће се срести.

У почетку је радио као садиста у позоришту.

Животе, зашто си толики егоиста

Пут препуштен снијегу, вјетру, киши и народу.

Били су мртви, али сретни.

Сваки човјек је некад био мален а неки су то и сада.

Нек ме срећа послужи па шта буде!

Сата се не тиче колико је сати.

Тишина ми проби уши.

Свако воли некога ко не воли њега.

Путовао је много по Италији тако да је био чак и у Цариграду.

Скоро су сви били крај радија и слушали резултат са земљотреса.

Погледом сам покушавала да откријем оно што мој пас лаје.

Прво је покушао на лијеп начин преварити сина.

пет хиљада тисућа

Прсти се налазе са спољашње стране организма.

Морали су заклати цијело јагње.

Неко уђе у живот као вашка у овчу вуну и живи безбрижно а неко уђе у живот као жаба па стално крекеће и кука.

Вишу гимназију је похађао у Београду код своје сестре Милке.

Под вођством Матије Гупца овај роман написао је Аугуст Шеноа.

Пас чувар, лијепа животиња, али му не ваља занат.

Прозори су обострано корисни.

Позајмљено из књиге ГРИМАСЕ ПО ВАЗДУХУ, сакупио Миладин Ћулафић, издање „Рад“, 1983.

СВЕ ТЕЧЕ СВЕ СЕ МЕЊА

ХОЋЕ Л' КОКА-КОЛА

Прво породично паковање Кока-коле

ПОСЛЕ 99 ГОДИНА ДЕСИЛО СЕ ЧУДО: „ТО ЈЕ ОНО ПРАВО!"

Важна је што вештија реклама. На тргу Светог Марка у Венецији голубови су исписали име за које се зна у 155 земаља.

У року од 24 сата читава Америка је сазнала да јој је промењен национални укус.

Кока-кола. Само две речи, али за Американце то је била сопствена суштина затворена у конзерву: пријатељска, раздрагана, пенушава, са мало радосног узбуђења. Оптимистична и незбуњива. Пријемчива, али такође, тамна и пуна бескорисних калорија. Уме и да направи буру у чаши.

Флаширана, у конзерви или кад прска из фонтане – кока кола је национални симбол убедљив колико и америчка застава.

Вест је била тако невероватна као да су Статуи слободе у њујоршкој луци навукли мини сукњу. Или Белу кућу у Вашингтону префарбали у црвено.

У априлу се сазнало, а већ крајем маја у готово свим самопослугама и ресторанима стару кока-колу заменила је нова. Била је светиња. Могло је да се дирне у све, осим у кока-колу. И то од тренутка кад ју је давне 1885. године „смућкао" у дворишту иза куће у Атланти фармацеут Џон С. Пембертон.

У месинганом котлићу помешао је пречишћен екстракт листова коке

НАВРХ ЈЕЗИКА

КО ИМА ДУГАЧАК ЈЕЗИК

– Не вреди... – гунђао је млади техничар, трудећи се да на „хамеру" тушем уцрта минијатурна слова. – Шта се може кад нам је језик толико гломазан, развучен.

Његов друг из истог института, лингвиста по струци, застаде у пролазу кад је чуо те речи.

– Ти ми, изгледа, правиш конкуренцију – рече са осмехом. – О ком то језику говориш?

– Па о нашем, српскохрватском – одговори техничар. – Видиш, треба да нацртам командну таблу за овај апарат који се ради по немачкој лиценци. На оригиналној табли крај овог прекидача пише „Ein" и „Aus". На енглеском би то исто било „On" и „Off". А код нас? „Укључено" и „Искључено"! Реци ми ти како да уцртам девет слова тамо где има места за три!

– И ти само на основу тих двеју речи закључујеш да нам је језик гломазан?

– Не само тих. Ето, узми оне разне команде за компјутер на енглеском: „Let", „Print", „Add", „Load" и тако даље. Ако их преведеш на српскохрватски, испадну знатно дуже – шест, осам слова и више.

– Истина је, енглеске речи су краће од наших. Али ако узмеш у обзир повезан текст, целе реченице, онда смо ми у предности. Да се сетим неког примера... Аха. „Шта гунђаш?"

– Па рекао сам ти већ зашто гунђам...

– Не, не, то је само пример. Преведи ту реченицу на енглески.

– Знаш... овај...

– Добро, превешћу је ја. „What are you grumbling about?" Код нас две речи, у енглеском пет. Ако избројиш знаке, то јест слова и размаке између речи – јер и они утичу на дужину текста – енглеска реченица је скоро трипут дужа. А ево још један пример, који сам ту скоро видео у једном преводу. У оригиналу пише: „Ho touched the little piece of paper with the tip of his fingernail". Реченица позамашна, мислио би човек да се богзна шта подогађало. А кад је преведеш, она се сведе на четири речи – „Врхом нокта дотаче папирић"! И при том је све преведено, ништа није изостављено!

– А чиме се објашњава та разлика у дужини?

– Тиме што енглески, како се то стручно каже, има аналитичку структуру, а наш језик синтетичку. То значи да енглески мора да употреби, на пример, „with the tip", три речи за оно што је код нас једна реч, „врхом". Француски је такође аналитички језик. Замисли да неко уђе у ову собу и пита нас „Шта радите?" Само две речи, али да те исто пита Француз, морао би да каже „Кеск ву фет?"

– Па није то ништа дуже од нашег...

– У говору није, али погледај како се пише...

Лингвиста узе једну хартијицу са техничаровог стола и написа: "qu'est-ce que vous faites?"

– Ух, брате! – рече техничар хватајући се за главу. – Сад знам зашто моја сестра добије главобољу кад год има диктат из француског!

– Да – замишљено рече лингвиста – француска ортографија је врло нефункционал-

ПРЕЖИВЕТИ БЕЗ БОЛА?

(грмаста биљка пореклом из Перуа), с плодом коле (кола-орах је тропска биљка чије семенке имају већи проценат кофеина од кафе), затим фосфорном киселином, ванилом, шећером и различитим уљима. То је познато. Остало само малобројни знају.

Пембертон је формулу кока-коле исписао на листу папира и одмах затворио у трезор банке у Атланти. Такозвани састојак 7 X који овом безалкохолном напитку даје укус **оног правог** зна мало људи. Када је кока-кола добила нову формулу Пембертонов документ остаће трајно закључан, да се никад више не искористи. Одсад ће се пиће правити са новим, наравно опет тајним, састојком 7X-100.

Ко је имао смелости да после равно 99 година измени укус кока-коле? Гоизела, главни човек у овој фирми од 1981. пореклом Кубанац, дипломац чувеног универзитета Јел дошао је у „Кока-колу" 1954. Почео је као хемичар.

– Нећемо дозволити да нам неке „свете краве" стоје на путу – рекао је Гоизела и 1982. пустио је на тржиште нови производ дијеталну кока-колу. Она сада заузима америчко тржиште са 5.4 посто свих безалкохолних напитака. Почетком ове године још један смео Гоизелин потез: Чери кока-кола (с трешњом).

Слађа и блажа

Потрошачи су у почетку с неверицом пробали ова нова пића познате „кока-мајке". Ипак су их брзо прихватили. Једино чему нису могли да се надају: да ће на крају и „мајчино млеко" да промени укус.

До нове формуле дошло се сасвим случајно. Док су хемичари експериментисали око нових укуса дијеталне кока-коле добили су формулу по принципу: исто то али мало друкчије. Гоизела је за то сазнао и схватио да је време да дигне револуцију.

Кока-кола ће постати незнатно слађа и блажа а да ли ће Гоизелина револуција појести сопствено дете показаће време, или тачније купци. Њихова верност биће на проби: остати уз деведесетдеветогодишњи напитак, или прећи у „пепси-генерацију".

Ни ово друго, ништа мање популарно пиће, није много млађе. Рођено је само тринаест година после кока-коле. Његов творац је био тридесетједногодишњи Калеб Брадхам, такође апотекар. Пепси је направио од плода коле и „ретких уља". Догодило се то у Њу Берну у Северној Каролини.

Два слична пића – сасвим нормално за очекивање беспоштедне борбе око места под сунцем. Прави рат објављен је тек педесетих година када су вешти људи задужени за рекламу измислили праву стратегију. Пепси ће постати обележје живота. И то млађе генерације. Створен је слоган „будите млади с пепси, мислите младалачки".

Историјски тренутак

Кока-кола је морала да држи корак. Од реклама „укусно и освежавајуће", прешло се на „она је иза сваког ћошка" преко „то је оно право". „Кока-кола и осмех" да би се коначно рекламирала само са „то!"

Како тај рат изгледа кад се представи бројкама? Кока-кола и даље премашује пепси у односу два према један. Само појавили су се знаци слабости последњих месеци. Продаја кока-коле пала је с 22.5 на 21.7 посто док се пепси попела на 18.8 посто за то исто време. Сваки овај „посто" значи двеста милиона долара. Крај ове године показаће ко је освојио огромно америчко тржиште које ове године плаћа 23 милијарде долара за безалкохолна пића (огроман скок у односу на прошлу годину кад су купци дали „само" око садам и по милијарди долара).

Председник „Пепси" фирме Роџер Енрико задовољан је.

– Свих ових осамдесет седам година гледали смо се нетремице – каже он. – Сада је наступио тренутак да противник први пут намигне! Ово нам је животна прилика. Потрошачи кока-коле моћи ће само до краја августа да купе пиће на које су навикли. Ми ћемо их позвати да се придруже „пепси-генерацији".

Гоизела је добро промислио пре него што је направио овај смели потез. И не само то него је читав пројекат добро испитао и то је трајало три године. Од 1981. до 1984. нова кока-кола је тестирана у 25 градова САД и Канаде. Пробало је 190 хиљада људи. Нови укус победио је стари са 55 према 45 посто.

Алис Фишер, председница „Кола-клана" који окупља три и по хиљаде поклоника овог напитка каже да је врло заинтересована да види како ће се прихватити нови укус.

– Сигурна сам да то не би урадили да нису сасвим сигурни да поступају правилно. Ово што се сада догађа историјски је тренутак и ја сам врло срећна што сам његов сведок.

В.С.

УТЕРИВАЧ НОВЦА

Гоизета је увек спреман на ризик. Улаже и у послове које нису у непосредној вези с „Кока-кола" гигантом. Тако је 1982. купио „Колумбија" студио за око 700 милиона долара. Само током 1984. „Колумбија" је снимила хит-филмове „Истериваче духова", „Војничку причу", „Карате Кида" и „Пут у Индију".

„Кока-кола" учествује и једном трећином акција у другом студију „Три-пикчерс". Говорка се да ће можда купити и телевизијску мрежу CBS.

КУПИТЕ СВЕТУ КОУК

Кока-кола се одмиља зове „коук" (coke), то већ сви знамо. А како ће то старо-ново чедо сада да се рекламира?

Поново ће се вратити слоган: желео бих да купим целом свету коук!

И не само то. Биће и јасних поређења с пепси. Глумац Бил Козби изговараће ове текстове у рекламама: „Ако пијете пепси, добро! Надам се да ћемо ипак бити пријатељи!" „Кока-кола има нови укус. Мени се он више допада од старог!" „Ово је историјски тренутак за кока-колу. Ако сте ипак поклоник пепси, па ваљда је и то, такође, део историје!"

Женшчина и парасјонок

Илустровала Босиљка Кићевац

на, са много слова која се не изговарају. Али није толико важан ни начин писања. Важно је да ово „Кеск ву фет" заиста представља шест речи, јер дословно значи „Шта је то што ви радите?" Ето, то је аналитичка структура: много речи, макар и кратких, али кад се све сабере текст испадне подугачак.

– Значи, и Енглезе и Французе „шијемо" по сажетости?

– Да, а и Немце, Италијане, Шпанце, све западне језике, јер сви они имају одређени и неодређени члан, и спојеве с предлозима уместо падежа: сви морају да употребе по шест речи да би рекли „врхом нокта". Преводиоцима с тих језика то баш није мило.

– Зашто, побогу?

– Зато што се висина хонорара мери по дужини рукописа у преводу, а не у оригиналу. Ти добијеш сто куцаних страна на страном језику преведеш, а оно испадне осамдесет страна... и толико ти и плате!

– Добро, ти рече „западни језици". А источни?

– Хмм... Веровао ти или не, и ту смо међу најкраћима. Истина, други словенски језици имају синтетичку структуру као и ми, али им је ортографија сложенија од наше, вуковске. Уз то, већином имају дуже речи од наших. То се нарочито добро види у руском.

– Знам на шта мислиш. Ми кажемо „социјалистичка", а они „социјалистическаја"...

– Јесте, и не само то. Упореди наше „жена" и руско „женшчина", наше „прасе" и руско „парасјонок"...

– Куд са жене пређе на прасе.

– Ама, није сад важно значење, ја ти говорим о дужини речи. Шах се каже „шахмати", предавач је „преподаватељ", однос је „отношéније", припадати – „принадлежаћ", сведочити – „свидатељствоваћ", обичан је „обикновјенниј", усавршен – „усовјершенствованниј", језик да поломиш... Ја се питам да ли Руси-ма, ако икада читају наш језик, он изгледа као нека скраћена и упрошћена верзија њиховог. У сваком случају кад ја читам руски, имам утисак да је неко узео наше речи па свакој додавао макар једно слово, само да би било што дуже и достојанственије...

– Е, сад си претерао...

– Не верујеш? Ево ти још неких примера. Република се каже „республика", казати – „сказаћ", плата – „зарплата", рима – „рифма", сос је „соус" а бифтек „бифштекс". Па сад реци да нису намерно убацивали слова!

– Добро, добро... Значи, по твоме, српскохрватски је шампион краткоће у Европи?

– Скоро да је тако, ако не рачунаш латински, који је још синтетичнији од нашег језика.

– Е, онда мени не остаје ништа друго него да ову команду таблу преведем на латински... Да не знаш случајно како су стари Римљани говорили „укључено" и „искључено"?

Иван Клајн

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Живот је ћутња ћутња је живот

СЛЕДЕЋА СТАНИЦА – ДНО

ОРВОАН ЈЕ ПОГЛЕДАО СВОЈЕ ДРУГОВЕ И СХВАТИО ШТА СЕ ДОГОДИЛО: СТАЈАЛИ СУ НА ПЛАФОНУ И ГЛЕДАЛИ ГОРЕ – У ПОД

После ноћи проведене на стражи морнар Стефан Мабик спремао је кафу у бродској кухињи. Брод се целе ноћи љуљао на великим таласима, стењао и шкрипао. Стефан је био поспан и на нагињање брода час на једну час на другу страну није обраћао пажњу. Мислио је на другове: Џоба Моргана, који га је заменио на дежурству и сад га на палуби шиба ветар, капетана Алкама ле Кравеа напољу на командном мосту, машинисту Жерара Орвоана и морнаре Лоика ле Реја и Алексиса Данеа, који су чекали кафу у кабини.

Уморан и сањив није се ни изненадио кад је брод, дошавши до мртве тачке, наставио да се нагиње даље, и даље, и даље.

Одједном, врата су се с треском отворила, и вода је покуљала унутра. Зачас се нашао у кабини. Видео је Орвоана, Ле Реја и Данеа како се батргају. Сандуци су се поотварали и опрема је испадала као да је неко истреса. Ћебад и душеци летели су унаоколо. Зачуо се застрашујући прасак, светла су се угасила.

Орвоан је први дошао к себи. Креснуо је упаљач и високо га дигао. Вода је била до чланака, а степенице, ишчупане и згњечене, потпуно су затварале пролаз до кухиње – једини излаз из кабине. Погледао је своје другове и схватио шта се догодило: стајали су на плафону и гледали горе – у под. Брод се преврнуо.

Капетан Ле Краве и Џоб Морган имали су времена да скоче у воду и спасу се, помислио је Орвоан. Њему и његовим друговима преостало је да чекају и надају се чуду пре него што вода испуни кабину и одвуче их на дно мора.

Кроз вентилациону цев

Рибарски брод „Елоди", дугачак двадесет метара, испловио је из Лоријана у Бретањи с још једним рибарским бродом „Изом Патрисијом" у четвртак, 9. октобра 1980. године. У петак, кад су били око двадесет миља јужно од Белила у Бискајском заливу, захладнело је. Ветар је достизао брзину од 40 миља на час и дизао таласе високе шест метара.

У суботу, у 6.20, Ив Готе, крманош „Изе Патрисије", примио је радио-позив са „Елоди": „Ив, дођи брзо! Преврћемо се". Окренуо се и видео како на двеста метара удаљеној „Елоди" замиру светла. Готе је одмах почео да шаље SOS.

У преврнутом броду млади Стефан Мабик лудачки је вриштао: „Дајте ми нож да се убијем! Не желим да се удавим као пацов!"

Ниво воде се дизао, а с њим је растао и притисак. У ушима им је зујало, глава пркала од бола; Орвоан је грозничаво почео да размишља како да се спасу. Онда се сетио: вентилациона цев на средини плафона! Одмах је пошао ка њој пипајући ногама, али се оклизнуо и пљеснуо у воду, а с њим и упаљач. Кабина је утонула у мркли мрак.

– Чујте – рекао је ошамућеним друговима чим је дошао до отвора цеви. – Ја идем напоље. Хоће ли неко са мном?

Нису хтели али је он био упоран.

Илустровао Драгутин Ђежић

– Не видим другог излаза – рекао је.

Ле Реј се двоумио, али не дуго: – Жераре, ако ти идеш, идем и ја.

Орвоан је дубоко уздахнуо и храбро заронио у уску цев. У леденом мраку, више пипајући него пливајући, плашио се само једног – да се не заглави. Из цеви је изишао брже него што се надао. Још увек ронећи кренуо је према крми. Изронио је и дубоко удахнуо. Дочекало га је бесно море. Видео је „Изу Патрисију" на удаљености од сто метара а видели су и они њега. Учинило му се да чује Ле Реја како га зове. Онда га је угледао.

– Два друга су остала у утроби брода – рекао је чим је чамац дошао да их покупи.

Капетан „Елоиде" Алкам ле Краве се удавио. Посада „Изе Патрисије" нашла је његово тело. Од Џоба Моргана ни трага ни гласа.

У 7,30 патролни брод Француске морнарице „Стерн" примио је позив, а у 10 је био на лицу места. У помоћ је дошло и десетак рибарских бродића. Таласи су били велики и Жерар де Ла Коштјер, капетан „Стерна", је знао да им по таквом невремену преостаје само да чекају. У 19.00 часова било је извесно да рибарски бродићи не могу бити од помоћи и вратили су се у Лоријан. „Стерн" је остао да, док се море не смири, друге бродове упозорава на опасност од олупине.

Има ли преживелих?

За то време у подводној гробници владало је очајање. Жедни и исцрпљени, у потпуном мраку, морнари су изгубили појам о времену. Дане је мислио на жену и троје деце. Када им се вода попела до струка, пренуо се и почео да удара песницама у зид кабине. Двадесетогодишњи Мабик му се убрзо придружио. Ниво воде је и даље лагано растао.

У недељу ујутру море је било толико немирно да је „Стерн" чак изгубио „Елоди". У 16.00 часова три сата пре мрака, непогода се најзад стишала. Жерар де Ла Коштјер и његов млађи официр Бодар, обојица професионални рониоци, пожурили су под воду. Стигли су до палубе и ту нашли људско тело беспомоћно приклештено. Био је то леш Џоба Моргана.

Убрзо су нашли и вентилациону цев кроз коју су се спасли Орвоан и Ле Реј. Ла Коштјер је покушао да се провуче, али сметале су му боце с кисеоником. Руку у којој је држао лампу дубоко је завукао у цев, а другом је снажно залупао. Ако има преживелих, требало би да га чују и да одговоре. Пажљиво је ослушкивао, али одговора није било. Покушао је још неколико пута мењајући место. Владала је гробна тишина. Рониоци су се разочарани вратили на „Стерн".

У 17.40 Ла Коштјер је још увек био у великој недоумици. Шта ако су бродоломници још живи? Шта ако су после тридесет пет сати сувише изнемогли да се јаве? Устао је и позвао Жан-Мишела Бодара: – Покушаћемо још једном.

Знајући пут кретали су се брже. На улазу у цев Ла Коштјер је стегао устима довод кисеоника, скинуо с леђа боцу и узео је у једну руку, а другом се одгурквао. Стигао је у потопљену кабину брже него што се надао. На води су плутали комадићи дрвета, ћебад, душеци. Ни трага од живота. Већ је хтео да се врати, кад је зачуо слаб глас:

– Светло! Тамо је светло!

Осветлио је ту страну и угледао два гарава лица.

Кад је Бодар, који је остао напољу, видео да се из вентилационе цеви појављују ноге, ухватио их је и повукао напоље. Није мало било његово изненађење када је оно, за шта је мислио да је леш, почело да млатара рукама, да граби његов довод кисеоника, да жури према површини. Био је то Стефан Мабик. Жан-Мишел Бодар му је помогао. За њим се појавио Ла Коштјер.

– Враћам се – рекао је Бодару. – Доле је још један.

За мање од три минута и Алексис Дане био је спасен.

М. И.

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

ЕМЕРИКА

Америка је, као што је свима познато, добила име по Америгу Веспучију, италијанском морепловцу. Америка, према Америгу. Испоставило се, међутим, да је у питању грешка. Амерички научник Џорџ Бичер, радећи на књизи о породици Веспучи, недавно је пронашао аутентични потпис Америга Васпучија који на латинском изгледа овако: Emericus Vespucius

Emericus vespucius

... и из кога се јасно види да је Америка требало да се зове Емерика, а сагласно томе би и САД требало да се зову (за ову промену је мало касно) – СЕД!

УПОЗНАЈТЕ СЕ С' „КОМАНЧОМ"

Године 1876 у бици код Литл Биг Хорна Индијанци Сиукси и Чејени сравнили су за земљом генерала Џорџа Кастера и 225 људи из његовог седмог коњичког пука. Једини преживели на попришту остао је коњ капетана Мајлса Кеофа звани Команч. Ово име добио је у спомен на сукоб с Команчима у којем је био рањен. После битке код Литл Биг Хорна, овај коњ-ветеран нађен је како стоји усред поља прекривеног лешевима. На њему је било седам рана, од којих три озбиљне: на врату, у плућима и на препони. Само захваљујући пожртвовању ветеринара Команч се опоравио и постао маскота седмог коњичког пука. Послали су га у Тврђаву Линколн, у Дакоти, уз специјално наређење да нико не сме да га јаше. Учествовао је на свим парадама и војним свечаностима. Било му је дозвољено да се слободно креће.

Команч је гинуо од неког стомачног обољења у Тврђави Рајли у Канзасу деветог новембра 1893. Имао је тридесет година.

Како је још за живота постао легенда, није сахрањен већ балсамован. Тако балсамован може се видети и данас на универзитету у Канзасу.

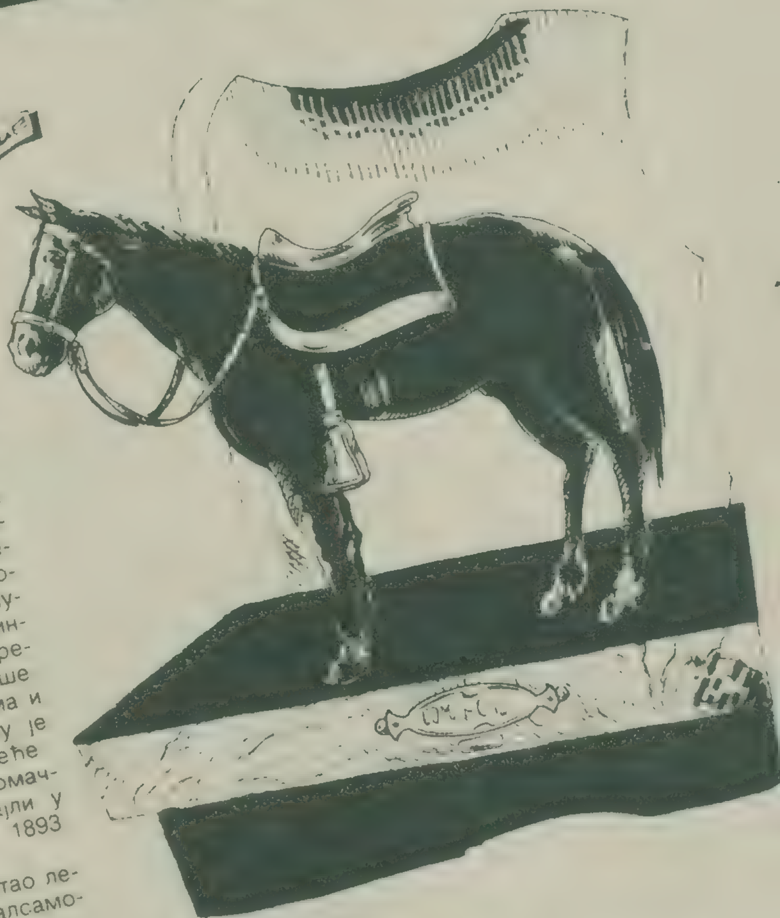

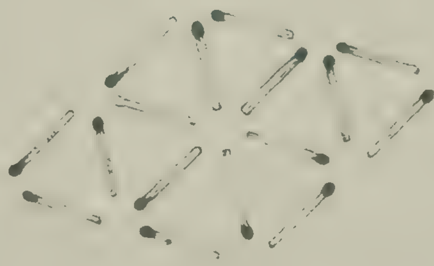

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ПЕТАК

Колико је вашој жаби требало да се успентра уз бунар висок десет метара? По нама двадесет осам дана. За двадесет седам дана жаба је дошла до деветог метра, а двадесет осмог је искочила напоље.

Претпостављамо да овај проблем нисте решавали уз помоћ праве жабе али зато у данашњем задатку можете да се испомогнете правим шибицама. Поставите шеснаест шибица да обликују десет троуглова (као на нашем цртежу). Затим подигните четири шибице тако да вам остану четири троугла!

ИЗАЗОВНИ ЧВОР

Узмите шал и ставите га преко стола, целом дужином, како је и приказано на цртежу (1).

Изазовите сад некога да веже шал у чвор на средини држећи у десној руци један а у левој други крај шала и не испуштајући крајеве док чвор не буде везан. Будите сигурни да је ово много теже него што вам се чини на први поглед.

Начин да се ово изведе је следећи: треба сести за сто и на одређен начин „замрсити" руке као на цртежу (2). С тако замршеним рукама подигните крајеве шала, а онда размрсите руке не пуштајући шал. Док то радите, схватићете како сте и нехотице везали чвор у средини шала!

ЛЕВО ИЛИ ДЕСНО?

Иако познати по својој тврдоглавости и Британци су у једноме морали да попусте: прихватили су метар као основну меру за дужину. Више нису могли да бране јард, меру која се заснивала на растојању између врха кажипрста испружене руке и шпица носа Његовог Величанства. Али, кад су већ тако разумни, зашто упорно возе левом страном, мимо свег осталог света који вози десном? Једноставно зато што сматрају да је то једини природни начин и да ће то увек бити, јер деведесет одсто људи су дешњаци. Али, вратимо се у отмена витешка времена. Витез-дешњак је, очигледно, држао свој мач на левој страни, узјахивао коња с леве стране, а онда јахао левом страном пута, да би се мимоилазио с непознатим лицима својом десном страном и, у случају потребе, могао брзо да исуче мач.

Кад се следећи пут будете пењали на бицикл, обратите пажњу с које стране то чините. Већина дешњака то чини с леве стране, што значи да треба да станете насред пута – уместо на тротоар – као практични британски бициклисти! Зашто онда цела Европа вози десном страном, ако је то тако неприродно? Кривицу за ово сноси Наполеон. Његова нетрпељивост према Британцима ишла је тако далеко да је наредио да цела његова империја има да вози десном страном пошто Британци возе левом.

Зато, ако следећег пута док се будете успињали на бицикл, за длаку избегнете ударац неког аутомобила не псујте возача него Наполеона!

СЛАВНИ ЛЕВАЦИ

Али, у случају да спадате у оних десет процената човечанства које чине леваци, сигурно ћете Наполеона хвалити, уместо да га кудите. А што се тиче левака, мада у мањини, сасвим су за поштовање, јер међу њима се поред вас налазе и они изванредни представници људског рода:

Леонардо да Винчи
Микеланђело
Тиберије – римски император
Харпо Маркс
Чарли Чаплин
Пол Макартни
Карл Филип Емануел Бах.

МАЛА ШАЛА

Узми парче папира и великим словима напиши: „ШТА". Затим папир пресави, стави га у џеп и приђи својој жртви.

ТИ: Знам сто посто шта ћеш следеће да кажеш!

ЖРТВА: Шта?

Тада извади оно парче папира из џепа и стави га жртви на увид.

ТИ: Ето видиш да сам тачно знао шта ћеш рећи!

РЕКЛИ СУ ...О ОТАЏБИНИ

ОВИДИЈЕ:	Љубав према отаџбини већа је него разлози за њу.
ВОЛТЕР:	Морамо волети отаџбину, чак и онда кад је неправедна према нама.
БАЈРОН:	Онај ко не воли своју отаџбину не воли ништа.
ВИКТОР ИГО:	Не постоји нешто као мала отаџбина. Величина једног народа није ништа више одређена његовим бројем него што је величина једног човека одређена његовом висином.

ГОЛУБ-ВОДОНОША

Енглески зоолози су успели да открију тајну необичног понашања сенегалског голуба. Женка ове чудне птице снесе само два јајета на којима после тога наизменично леже оба родитеља. Док голубица није положила јаја било им је лако да одлете до воде и утоле жеђ али шта да раде у време док леже у гнезду? И како да поје птиће?

Природа је нашла решење. При том је улога оца – одлучујућа.

Док се мајке баве око младунаца, очеви се неколико пута на дан скупе у јато и лете према најближем извору где се прво сви заједно окупају. Не чине то да би се расхладили или из уживања. Имају озбиљније разлоге. Перје на њиховом трбуху изванредно упија воду. И, кад се отац врати у гнездо, голуждрави младунци завлаче се испод његовог стомака и сисају из перја воду која се тамо задржала. То је и навело неке природњаке у прошлости да поверују како сенегалски голуб отац – доји своју децу!

МИНИСТАРСТВО ОТПАДАКА

Само у Сједињеним Америчким Државама на две хиљаде квадратних километара налази се 18 000 ђубришта која се у научним радовима називају отменије – „платформе за одлагање отпадака". Од свих ових отпадака само десет одсто се поново употреби док осталих деведесет посто треба негде склонити. Где? Сагорети, закопати под земљу, под воду? Само у заливу Сан Франциска сваке године нађе се толико отпадака који садрже обојене метале да би се од њих могло да произведе 125 000 аутомобила.

Количина најразличитијих отпадних материјала у високоразвијеним САД достигла је већ толике размере да се недавно чуо и предлог да се створи специјални комитет – нека врста „министарства за ђубре" – који би требало да се бави сакупљањем отпадака, њиховим транспортом, оснивањем фабрика за њихову прераду и сл. И мада назив Министарство можда неком звучи смешно, количина ђубрета на целој нашој планети из године у годину тако вртоглаво расте да неће проћи дуго а управо оваква „министарства" решаваће најозбиљнија животна питања.

ЧОВЕКОВЕ МОГУЋНОСТИ У БУДУЋНОСТИ

ВЕК ДУЖИ ОД ВЕКА

ГРУПА СОВЈЕТСКИХ НАУЧНИКА НЕДАВНО ЈЕ ОБЕЛОДАНИЛА ДЕО РЕЗУЛТАТА ВИШЕГОДИШЊИХ ИСТРАЖИВАЊА ЈЕДНОГ ОД НАЈЗАНИМЉИВИЈИХ ПРОБЛЕМА ЧОВЕЧАНСТВА – КАКО УСПОРИТИ СТАРЕЊЕ. ПА КАКО?

Још су класици геронтологије – познати руски научници Мешњиков и Богомољец – у прошлом веку веровали да човек може, и дужан је, да живи од 125–150 година, док је академик Лазарев ту границу померио до 180 година. Ништа мањи оптимисти нису ни савремени научници. Одговарајући на анкету о прогнози о дужини животног доба човека у наредних 50 година, сви су били једнодушни у процени да ће већ крајем првог десетлећа наредног столећа бити откривен лек који ће успорити старење. А кроз још 20 година, што значи 2030, просечан људски век, по њиховом мишљењу, продужиће се до 130 година. (Да подсетимо, сада је 75.)

Да ове и овакве наде нису мало претеране? Познати московски биолог Александар Малиновски верује да нису и каже да се донедавно погрешно мислило да је старост – болест. Истина је, вели он, да постоје болесни старци, да постоје типичне старачке болести, али сама старост није болест. Правилније је рећи да је то одређена, временски развучена реакција организма на утицаје најразличитијих фактора: од генетских до средине у којој човек живи.

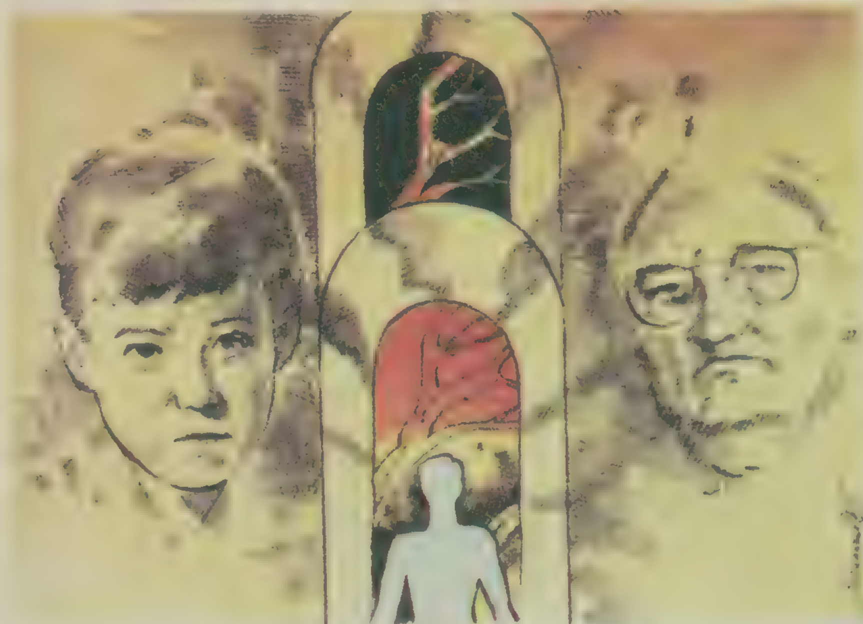

Илустровао Ненад Милићевић

Не загађуј организам!

Многи научници главну кривицу старења налазе у генетским грешкама. Свака ћелија, а њих је у човековом телу више од 60 трилиона, у процесу размножавања носи какву-такву грешку а оне се временом гомилају и то, по др Малиновском, доводи до старења организма. Недавно се појавила теорија о тзв. „слободним радикалима", молекулима са абнормалним бројем електрона, који – ступајући у сложене и изкрштане везе с биомолекулима – убрзавају процес старења организма. У време истраживања научници су животињама давали нове препарате – антиоксиданте – који играју улогу неке врсте ловца на слободне радикале и на тај начин поприлично продужују људски век.

У многим научноистраживачким институтима у Совјетском Савезу увелико се трага за препаратима и супстанцама које утичу на дуговечност. Досадашњи експерименти на животињама показали су да се њихов живот може продужити за 20–30, а у неким случајевима и више од 50 процената. Коришћени су неки засад непознати антибиотици, али специјална средства у чијем саставу су, толико се зна, аминокиселине, витамини и неки микроелементи.

Јуриј Лопухин, ректор Другог московског медицинског института, каже да је данас врло модерно да се говори о заштити човекове околине, али да ништа мање није важно чувати и човекову „унутрашњост" – одстрањивати из организма све штетне материје. Загађењу човековог организма, по њему, умногоме је допринела претерана употреба разних седатива. Данас милиони људи мало-мало па и за несаницу, главобољу или кијавицу у себе сруче гомилу таблета. Загаде организам.

Једи шта те воља

Нису стари лекари тек тако за све болести пуштали крв, каже Лопухин. Знали су да се организам мора изнутра очистити. Наравно, ни у овоме не ваља претеривати као што је то чинио један француски лекар за кога су колеге говориле да је пустио више крви својим пацијентима него што је истекло на неком повећем бојном пољу. Сада се крв, пре свега, чисти новим методама које су дале добре резултате а то, опет, значи да се и те како утиче на продужење човековог животног доба.

Виталиј Арион је имунолог и он говори о доскора тајанственој улози тимуса, грудне жлезде о којој су научници све до шездесетих година мало знали. Сада се зна да тимус производи тзв. Т-лимфоците који имају најважнију улогу у имунолошкој заштити организма. Тимус је најспособнији до прве половине живота, док се старењем смањује и на крају постаје сићушно острво масног ткива.

Примећено је, по Ариону, да се код неких људи тимус брже хаба него код других и то углавном као последица бројних стресова. Дакле, имунолошки систем стари и слаби, а самим тим и човек. Опет су медицинари засукали рукаве и успели да произведу препарат Т-активин који се састоји из 30 компонената и може да регулише многе имунолошке функције, односно да успори трошење тимуса.

У покушају тражења одговора колико човек дуго може да живи испитивани су и стогодишњаци, углавном с Кавказа. Многи су њихову дуговечност правдали исхраном која, по правилу, има мало калорија. Међутим, најновија истраживања показала су више него занимљиве резултате.

На пример, Абхасци, народ који живи у западној области Закавказја и где је обична ствар доживети сто година, традиционално се хране растињем и млечним производима. Основу њихове порције, каже историчар Виктор Козлов, чини густа кукурузна каша с додацима од поврћа и млека. Дакле, управо она исхрана коју геронтолози препоручују за дужи век. Међутим, становници Кабардино-Балкарије, аутономне кавкаске покрајине у саставу Руске Федерације, иначе у просеку најдуговечнији у СССР-у, у исхрани највише користе масно месо, овчје, и то у великим количинама.

Какав закључак извести? Извесно је, према овоме, да храна није одлучујући фактор. Козлов с групом научника мисли да је то постојан начин живота: стогодишњаци су се родили и живе у једном месту, раде приближно исте физичке послове, користе једне те исте производе. Али није само то разлог да њихов животни век буде дужи од века.

Важно је и „психичко здравље". Стогодишњаци с Кавказа су активни људи који су интересовања усмерена више на то што се збива око њега унутар њих. Дружељубиви су, али је кудикамо важније да они у тим годинама имају реалну власт: њихово мишљење уважавају и у породици и у друштву. Атмосфера наглашеног уважавања личности, по мишљењу научника, потпомаже очувању крепкости, жеље за животом а самим тим и дуговечношћу.

Група научника, на крају, каже да су њихова истраживања далеко од завршетка. Сад им предстоји да истраже живот одвојених етничких група чији чланови могу да се похвале дугим животом. Ту се можда крије још нека тајна.

П. М.

ГАЛЕРИЈА СУПЕРСТОГОДИШЊАКА

Ако је веровати записима из ранијих времена, место у галерији заслужују 160-годишњи Норвежанин Јосиф Сурингтон, Афаел Мухамед, вођа племена у Пакистану до својих 180 лета. Ту су и мађарски сељак Петер Кцартен и његов вршњак Сен-Мунг, оснивач епископије у Глазгову – обојица по 185 година. Жене би овде морала да представља Тајбад Анијева из Осетина на Кавказу која је прегурала 181.

Кад се говори о готово невероватним рекордима онда је ту, ван сваке сумње, енглески сељак Томас Карне који је за својих 207 година живота променио 12 краљева. Шта тек рећи за Лу Чунјана за кога кажу да је у свом животу избројао 252 пролећа.

Наравно, ни наш век није за потцењивање, бар кад је о суперстогодишњацима реч. Недавно је у Азербејџану умро Ширали Муслимов и то тек кад је прославио 168. рођендан оставивши иза себе 200 потомака. Необична свадба збила се пре неколико година у Доминиканској Републици, у Санто Домингу. Новопечени младожења Рамон Гарсије Дијас је изјавио да му његових 115 година гарантују пуну зрелост да би могао да се одлучи на тако озбиљан корак као што је женидба. Без обзира на 99-годишњу разлику, његова невеста Марија, 16 година, рекла је знатижељницима да је са супругом нашла заједнички језик. Рамону је, ово, иначе, први брак.

И жене се понекад наљуте па прегурају сто година живота, и што је, можда, најчудније неке од њих готово не изгубе на лепоти. Староримска глумица Луција, каже хроника, напустила је сцену тек кад је напунила 112 година. Ирска грофица Демонд била је „краљица бела" све до 140. године. А Полина де Лине из Тулуза, иначе савременица Петрарке, сачувала је своју несвакидашњу лепоту све до осамдесете године. Кад он у тим годинама изашла на улицу одмах ју је салетала гомила обожавалаца, на улицама би дошло до нереда. Због тога су градски оци издали закон по којем бака-лепотица не сме на улицу без вела.

КОРТО МАЛТЕЗЕ
МЛАДОСТ

Хуго Прат
HUGO PRATT

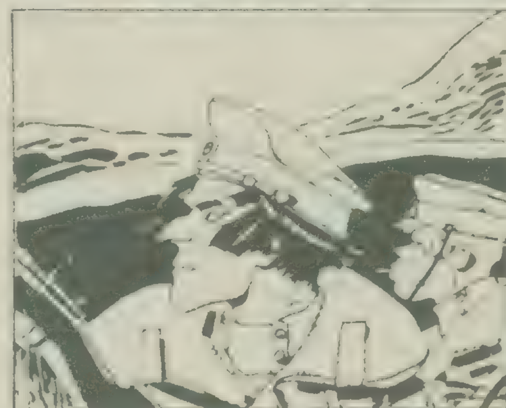

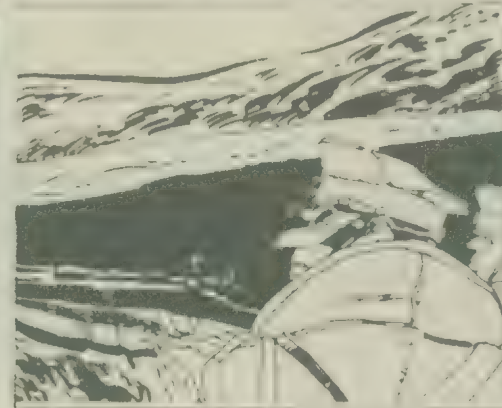

casterman

БУМ!
БУМ!

ЗВИИИИЗ!
ЗВИИИИИИЗ!
ЗВИИИИЗ!

КО ЈЕ ТАЈ КРЕТЕН ШТО ЈЕ ПУЦАО?!
НЕКО У СИБИРСКОМ ВОДУ, ГОСПОДИНЕ!

ПРОКЛЕТЕ БУДАЛЧИНЕ! КО ЈЕ ПУЦАО?!

ТИ СИ ТО УРАДИО?! ЗАР НИСИ ЧУО ЗВИЖДУК?
БРИГА МЕ ЗА ТВОЈУ ЗВИЖДАЉКУ! НИКО МЕ НИЈЕ ПИТАО ШТА МИСЛИМ О РАТУ!

КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ?!
САМ ОДЛУЧУЈЕМ ШТА ЋУ ДА РАДИМ!

ТО ЈЕ ЛИЧНО МОЈА СТВАР!

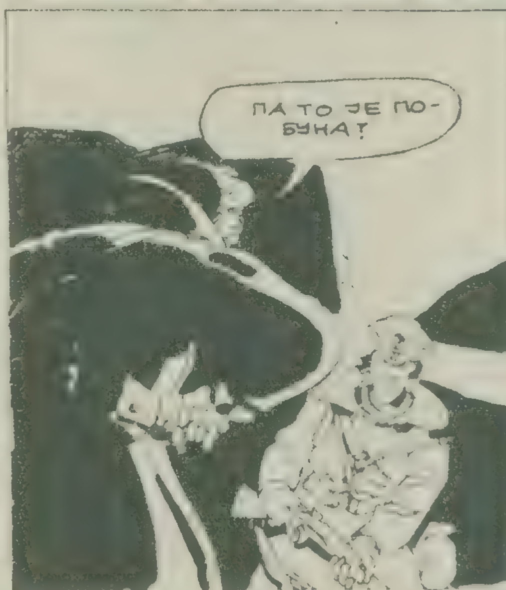
ПА ТО ЈЕ ПОБУНА!

ЗНАШ ЛИ, ИДИОТЕ, ДА ТЕ МОГУ УБИТИ?! ЖИВОТ НЕ ВРЕДИ НИ ПЕТ ПАРА!
ТО ЋЕМО ДА ВИДИМО!

БАНГ! БАНГ!

ЗАБОГА!

ЕТО, ГОТОВО ЈЕ С КОМАНДАНТОМ!
АЛИ...

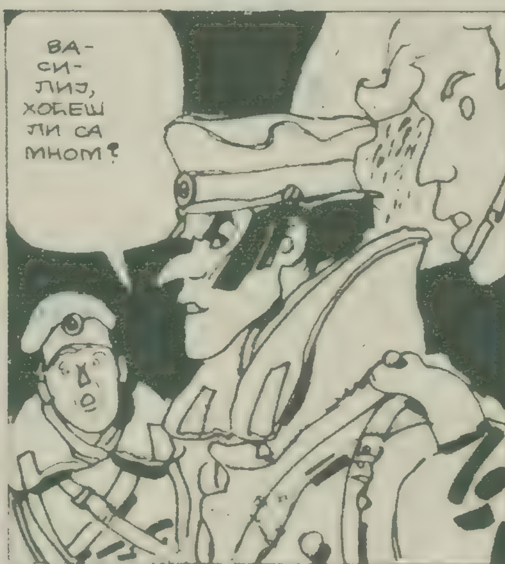
ВАСИЛИЈ, ХОЋЕШ ЛИ СА МНОМ?

АЛИ... ЈА...
ШТА ТИ?

ЈА СЕ... БОЈИМ...
БОЈИШ СЕ, ИДИОТЕ!

ШТА СЕ ОВДЕ ДЕШАВА? КО ЈЕ УБИО КАПЕТАНА?!

КАКО ЈЕ КАПЕТАН УМРО?

ЈА САМ ГА СРЕДИО!

БАНГ!

КРАК!

УБИО САМ ГА... УБИО...
ХАЈДЕМО ОДАВДЕ!

ТА МЕ ЈЕ БУДАЛА РАНИЛА... НИЈЕ ОЗБИЉНО...
КУДА ЋЕМО?

КУДА?! ПА У ЖИВОТ, КРЕТЕНУ!
ПА ДА, У ЖИВОТ!

ПАЗИ ДА ГА НЕ ПРОМА-ШИШ!

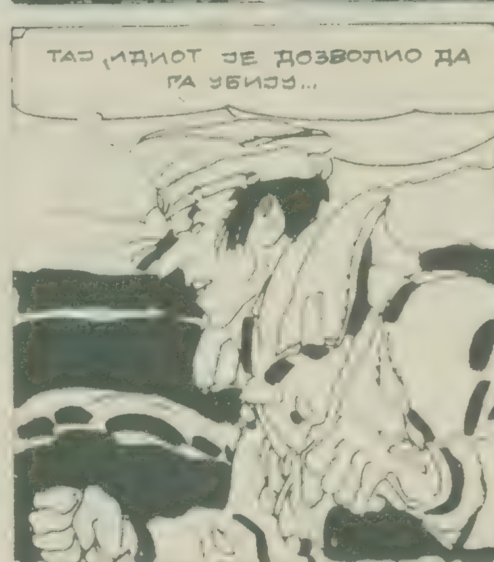
ТАЈ ИДИОТ ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ГА УБИЈУ...
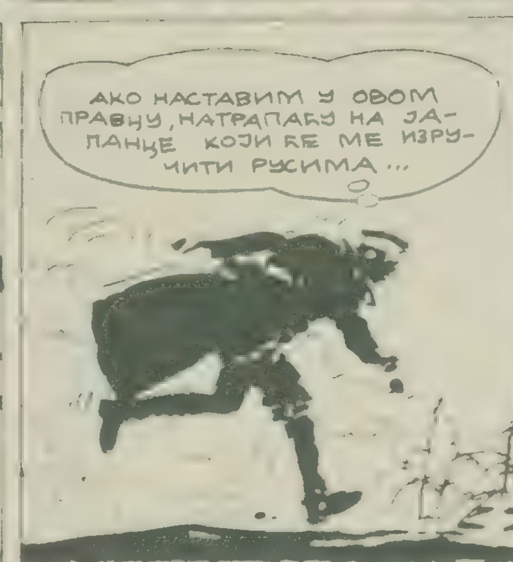
АКО НАСТАВИМ У ОВОМ ПРАВЦУ, НАТРАПАЋУ НА ЈА-ПАНЦЕ КОЈИ ЋЕ МЕ ИЗРУ-ЧИТИ РУСИМА...

МОРАМ НЕШТО СМИСЛИ-ТИ...

...ДОК НЕ БУДЕ ПРЕКАСНО! РАТ ЈЕ ЗАВРШЕН И СВИ СЕ ВРА-ЋАЈУ...

...СЕМ ОНИХ КОЈИ СЕ, КАО И ЈА, ЉУТЕ...

АКО СТИГНЕМ ДО ПОРТ АРТУРА, СПАСЕН САМ....

ЧОВЕК КАО ЈА НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА ЈЕ ИГРАЧКА СУДБИНЕ ...

У ЈАПАНСКОЈ УНИФОРМИ ЛАКШЕ ЋУ СЕ ПРОБИТИ ...

ДО ВРАГА, ОВАЈ ЈАПАНАЦ ЈЕ БИО СУВИШЕ МАЛИ ...

У ЕУФОРИЈИ ПОБЕДЕ, ЈАПАНЦИ ЋЕ МАЊЕ КОНТРОЛИСАТИ ...

... КАКО САМ ОБУЧЕН ...

НЕЋЕ МЕ ЗАПАЗИТИ ...

ХЕЈ, ТИ! ТРЕНУТАК!
ОТКРИЛИ СУ МЕ!

ХЕЈ, ТИ!
ШТА ХОЋЕШ? НЕ ПОЗНАЈЕМ ТЕ!

АААХ!
БАНГ!

БАНГ!

КО ТО ОПЕТ ПУЦА ?
ДОЛАЗИ ОДАНДЕ !

ОНАЈ ОФИЦИР ЈЕ УБИО ДВА ВОЈНИКА!

ТАМО ЈЕ ПОБЕГАО...

ТРАЖИМО ОФИЦИРА КОЈИ ЈЕ УБИО ДВА ВОЈНИКА...

НИЈЕ ВАЉДА ТО НАЈВАЖНИЈА ТЕМА ЗА ПИСАЊЕ!
ПИШИТЕ ШТА ХОЋЕТЕ, ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН! ИМА ВЕЋ ИСУВИШЕ МРТВИХ...

ДВОЈИЦА ВИШЕ ИЛИ МАЊЕ НЕЋЕ ЗАТАМНЕТИ НАШУ ПОБЕДУ НАД РУСИМА! САМО ПИШИТЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

ВОЈНИЦИ, СТИГЛИ СУ И СТРАНИ НОВИНАРИ НА ПОЗИВ ВРХОВНОГ ШТАБА!

НЕ МОЖЕТЕ ОСТАТИ ОВДЕ АКО ЈЕ ИСТИНА ДА ЈЕ ЈЕДАН ОФИЦИР УБИО ДВА ВОЈНИКА! ИДИТЕ!

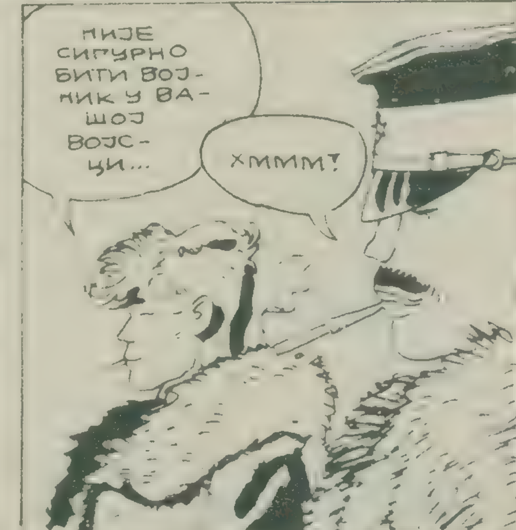
НИЈЕ СИГУРНО БИТИ ВОЈНИК У ВАШОЈ ВОЈСЦИ...
ХМММ!

НИЈЕ СИГУРНО БИТИ ВОЈНИК У БИЛО КОЈОЈ ВОЈСЦИ, ДРАГИ ЛОНДОНЕ! РАТ ЈЕ РАТ...

БИЋЕ ЈОШ РАТОВА И НЕОДГОВОРНИХ ОФИЦИРА КОЈИ ЋЕ ГОВОРИТИ О ОТАЏБИНИ И ЗАСТАВИ, А КОЈИ ЋЕ УБИЈАТИ ВОЈНИКЕ!

УВЕК ЈЕ У ПИТАЊУ НЕКИ ИНТЕРЕС...
ВИ СТЕ, КАПЕТАНЕ СУТО, ПЕСИМИСТ, АЛИ СТЕ У ПРАВУ...

БИТИ У ПРАВУ, НИЧЕМУ НЕ СЛУЖИ!

ТИ... ТИ... НИСИ МРТАВ?

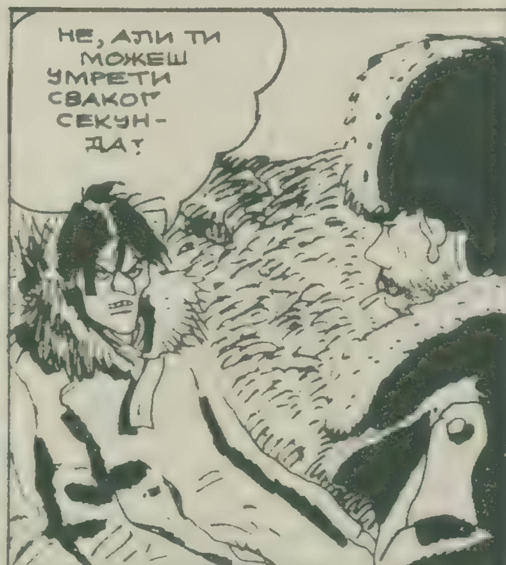
НЕ, АЛИ ТИ МОЖЕШ УМРЕТИ СВАКОГ СЕКУНДА!

СЛУШАЈ, РАТ ЈЕ ЗАВРШЕН, И ШТА ХОЋЕШ?!

ПОКУШАВАМ ДА ПРЕЖИВИМ, А СВИ ХОЋЕ ДА МЕ КАЗНЕ...

... ЗБОГ НЕЧЕГ ШТО НИСАМ УЧИНИО! АЛИ, НЕЋУ СЕ ДАТИ!

ВЕЋ САМ УБИО, ДА БИХ ДОВДЕ СТИГАО! МОРАМ ДАЉЕ!

СХВАТАМ!

ПОЂИ СА МНОМ! НАЋИ ЋУ ТИ СКРОВИШТЕ! ОВИХ ДАНА ТРЕБА САХРАНИТИ МНОГО МРТВИХ... НИКО ТЕ НЕЋЕ ТРАЖИТИ!

ОДСЕЧЕНИ СМО ОД НАШЕ ВОЈСКЕ... САД СМО НА ЈАПАНСКОЈ ТЕРИТОРИЈИ!

ДА, СВУДА УНАОКОЛО СУ ЈАПАНЦИ!

ЕВО, ОСТАНИ У ОВОЈ БАРАЦИ! ТУ СИ БЕЗБЕДАН!

НЕ МРДАЈ ОДАТЛЕ! НАЋИ ЋУ НЕКОГ КО МОЖЕ ДА ТИ ПОМОГНЕ!
ВАЖИ, АЛИ НЕКА ПОЖУРИ!

ПИТАМ СЕ ДА ЛИ ЋУ УСПЕТИ ДА ПОБЕГНЕМ?

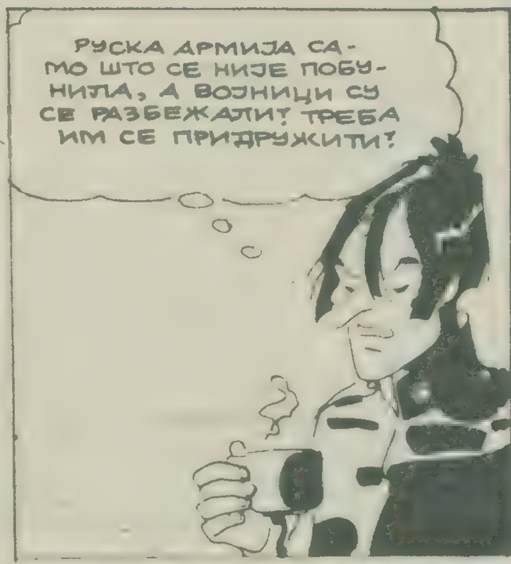
РУСКА АРМИЈА САМО ШТО СЕ НИЈЕ ПОБУНИЛА, А ВОЈНИЦИ СУ СЕ РАЗБЕЖАЛИ! ТРЕБА ИМ СЕ ПРИДРУЖИТИ!

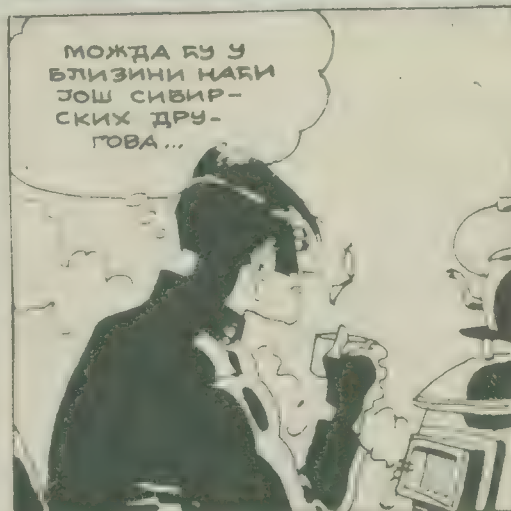
МОЖДА ЋУ У БЛИЗИНИ НАЋИ ЈОШ СИБИРСКИХ ДРУГОВА...

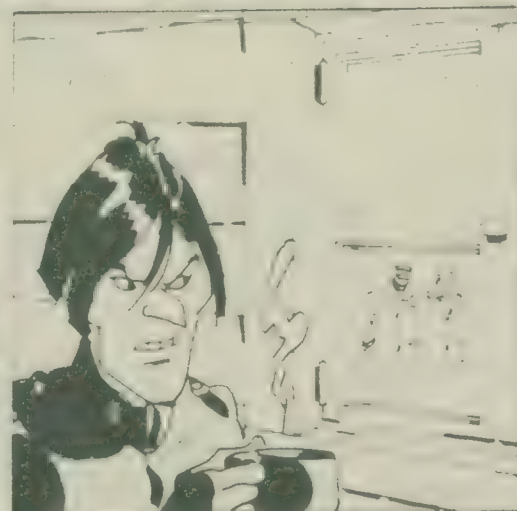

МАЛО ЧАЈА ЋЕ НАС УГРЕЈАТИ...

ДОБАР ДАН! ЈА САМ ЏЕК ЛОНДОН, НОВИНАР!
ОХ!

А ОВО ЈЕ ЧЛАН ЈАПАНСКОГ ВРХОВНОГ ШТАБА! МОЖЕМО ЛИ ДОБИТИ МАЛО ЧАЈА?

НЕ РАЗУМЕМ ВАС! ОСТАО САМ СÂМ...

ПРИПАДАТЕ ЦИВИЛНОЈ ЕКИПИ КОЈА САХРАЊУЈЕ МРТВЕ?

У РЕДУ... АКО НЕ ЖЕЛИТЕ ДА ОДГОВАРАТЕ, ВАША СТВАР...

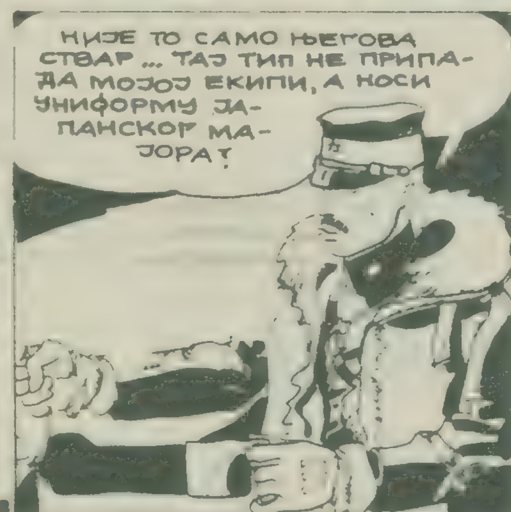
НИЈЕ ТО САМО ЊЕГОВА СТВАР... ТАЈ ТИП НЕ ПРИПАДА МОЈОЈ ЕКИПИ, А НОСИ УНИФОРМУ ЈАПАНСКОГ МАЈОРА!

ГДЕ СИ УКРАО ТУ ОДЕЋУ?

ИЛИ СИ ДЕЗЕРТЕР РУСКЕ ВОЈСКЕ...

НЕДАВНО ЈЕ МОЈА ПАТРОЛА ТРАЖИЛА ОФИЦИРА КОЈИ УБИЈА СВОЈЕ ВОЈНИКЕ! ДА ТО НИСИ ТИ?

ГОВОРИ!

ТРЕНУТАК! ТО ШТО НОСИ ВАШУ УНИФОРМУ НЕ ЗНАЧИ ДА ЈЕ ЧОВЕК КОГА ТРАЖИТЕ!

НЕ БУДИТЕ НАИВНИ! ОВОГ ТИПА НЕ МОГУ ПУСТИТИ САМО ЗАТО ШТО МУ ВИ ВЕРУЈЕТЕ!

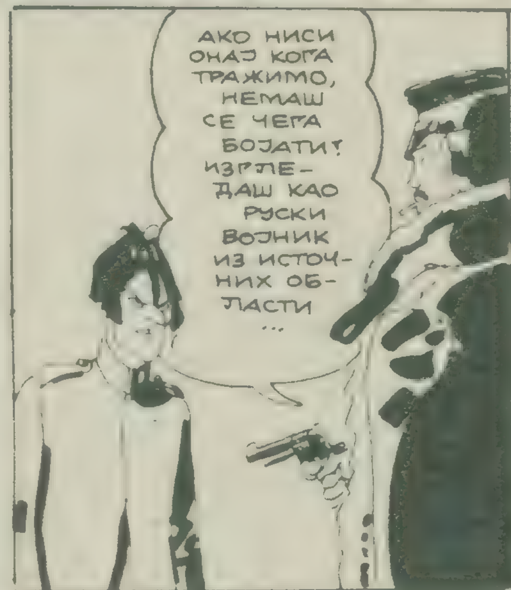
АКО НИСИ ОНАЈ КОГА ТРАЖИМО, НЕМАШ СЕ ЧЕГА БОЈАТИ! ИЗГЛЕДАШ КАО РУСКИ ВОЈНИК ИЗ ИСТОЧНИХ ОБЛАСТИ...

ШТА СЕ ТО ДЕШАВА...

ИЗДАЈИЦЕ ПРОКЛЕТА!

ПРОДАО СИ МЕ ЈАПАНЦИМА!

ТРАС!

ТУП!

УЖАС! ЈАДНИК ЋЕ ОСЛЕПЕТИ!

ЗАШТО СИ ТО УРАДИО, ПОБОГУ?!
ЗАТО ШТО МЕ ЈЕ ИЗДАО!

ИЗДАО? ШТА ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ?
ОН ВАС ЈЕ ПОСЛАО ДА МЕ УХВАТИТЕ!

НИКАКО! ОВАМО СМО СЛУЧАЈНО СВРАТИЛИ! ОВАЈ ЈАДНИК СЕ ВИШЕ НЕ МИЧЕ!
ХМ! ЗНАЧИ, ПРЕВАРИО САМ СЕ!

СВАКО ИМА ПРАВО ДА СЕ ПРЕВАРИ! СЕМ ТОГА, НИЈЕ МИ БИО СИМПАТИЧАН!

А ТИ СИ ЈАКО СИМПАТИЧАН! ПОЂИ СА МНОМ ДО ВОЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ!

И НЕ ПОКУШАВАЈ ДА ВРДАШ, ЈЕР ЋУ ТИ ПРОСУТИ МОЗАК!

НЕКО КАО ЈА НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА СЕ ПРЕДА ТАКВОЈ ПАЦОВСКОЈ ФАЦИ КАО ШТО СТЕ ВИ!
ХАЈДЕ! БОЉЕ ТИ ЈЕ ДА ЋУТИШ!

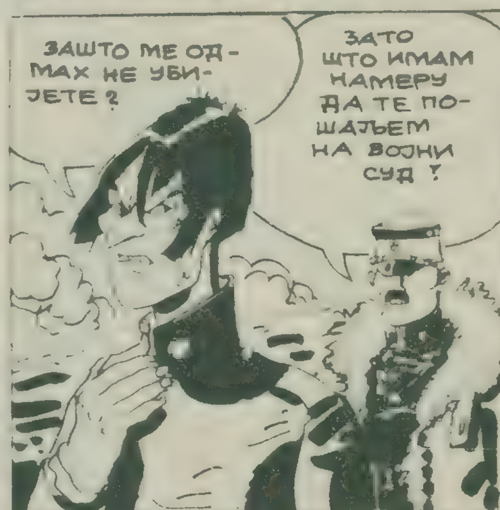
ЗАШТО МЕ ОДМАХ НЕ УБИЈЕТЕ?
ЗАТО ШТО ИМАМ НАМЕРУ ДА ТЕ ПОШАЉЕМ НА ВОЈНИ СУД!

МОЖДА ЋЕШ СЕ НЕКИМ ЧУДОМ ИЗВУЋИ! КАКО СЕ ЗОВЕШ?

РАСПУЋИН!

ЛОНДОНЕ, ВИДИМО СЕ ВЕЧЕРАС У ШТАБУ! ПОСЛАЋУ ЛЕКАРА ЗА ОВОГ РАЊЕНИКА!

САМО ХРАБРО! БРЗО ЋЕ ЛЕКАР...

ЕВО БОЛНИЧАРА КОЈИ ЋЕ ТЕ ОДНЕТИ У БОЛНИЦУ!
ХВАЛА, ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН!

РАТ ЈЕ ГОТОВ! БОЉЕ ДА СЕ ВРАТИМ КУЋИ...

... У АМЕРИКУ... ВОЛЕО БИХ ДА ЗНАМ ДА ЛИ ЋЕ КОРТО ПОЋИ СА МНОМ У КАЛИФОРНИЈУ?

ТОМЕ, ЗНАШ ЛИ ГДЕ ЈЕ КОРТО?
КОД ЈЕДНОГ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ЈАПАНЦА!

ХЕЈ, ЛОНДОНЕ, ДА ЛИ СИ ЧУО ЗА РУДНИКЕ ЦАРА СОЛОМОНА?

ДА, ТО ЈЕ РОМАН ЈЕДНОГ АФРИЧКОГ ПИСЦА, КОЈИ ЈЕ НАПИСАО ЈОШ НЕКА ДЕЛА!

ДОБРО... ХВАЛА НА ОБАВЕШТЕЊУ! ПОКАЗАО СИ СВОЈЕ ЗНАЊЕ! АЛИ, ШТА ЗНАШ О РУДНИЦИМА ЦАРА СОЛОМОНА?

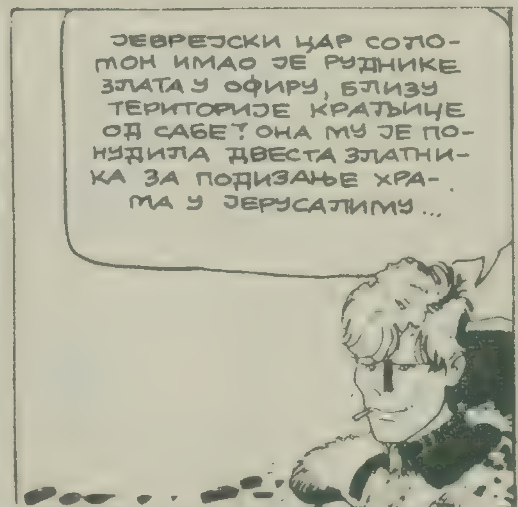
ЈЕВРЕЈСКИ ЦАР СОЛОМОН ИМАО ЈЕ РУДНИКЕ ЗЛАТА У ОФИРУ, БЛИЗУ ТЕРИТОРИЈЕ КРАЉИЦЕ ОД САБЕ! ОНА МУ ЈЕ ПОНУДИЛА ДВЕСТА ЗЛАТНИКА ЗА ПОДИЗАЊЕ ХРАМА У ЈЕРУСАЛИМУ...

СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ОФИЦИР БИО ИЛИ У АФРИЦИ, ИЛИ У ИНДИЈИ! АЛИ, ЗАШТО МЕ СВЕ ТО ПИТАШ?

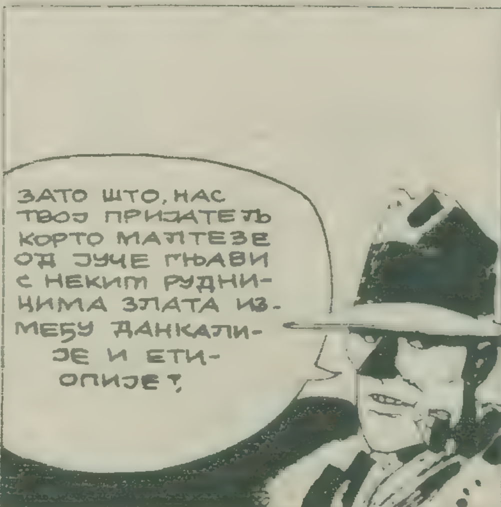
ЗАТО ШТО, НАС ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ КОРТО МАЛТЕЗЕ ОД ЈУЧЕ ГЊАВИ С НЕКИМ РУДНИЦИМА ЗЛАТА ИЗМЕЂУ ДАНКАЛИЈЕ И ЕТИОПИЈЕ!

МУШИЧАВ МОМАК!
МОЖДА, АЛИ ОД НАС ТРАЖИ ДА ПОМОГНЕМО ЊЕГОВА ИСТРАЖИВАЊА РУДНИКА!

НУДИ ДА ДЕЛИМО БУДУЋУ ДОБИТ! ПОКАЗАО НАМ ЈЕ КАРТЕ НЕКОГ ТУРСКОГ ОФИЦИРА!
А ШТА СТЕ ВИ ОДГОВОРИЛИ?

ПРИХВАТИЛИ СМО! ВЕРУЈЕМО МУ НА РЕЧ! ЊЕМУ ЧОВЕК НИШТА НЕ МОЖЕ ОДБИТИ!
НЕ СУМЊАМ У ТО!

ИАКО ЈЕ ВЕОМА МЛАД, ИДЕЈЕ СУ МУ ЈАСНЕ!
ТО ЈЕ НАСЛЕДИО ОД МАЈКЕ...

... ЈЕДНЕ ОЧАРАВАЈУЋЕ ЦИГАНКЕ СА ГИБРАЛТАРА! БИЛА ЈЕ МОДЕЛ СЛИКАРА ЕНГРА, ЊЕГОВОГ ОЦА... ПИТАМ СЕ ДА ЛИ ЈЕ ОД ЊЕГА НАСЛЕДИО ЉУБАВ ПРЕМА МОРУ...

БУУМ!

БУУМ!
РУСИ! АЛИ, РАТ ЈЕ ЗАВРШЕН!

ДА, ТРЕБАЛО БИ...
АЛИ, ЗАР ТИ ЉУДИ ТО НЕ ЗНАЈУ?!

ТО СУ СИГУРНО ПОБУЊЕНИЦИ!

ПОБУЊЕНИКЕ ГОНЕ И РУСИ И ЈАПАНЦИ!
ПОБУЊЕНИЦИ СУ У ПРАВУ!

ПОСЛАЛИ СУ ИХ ОВАМО ДА ГИНУ, ИАКО СУ ЈАПАНЦИ...

ОНИ НЕ САМО ШТО ПРЕДСТАВЉАЈУ ВОЈНУ ОПАСНОСТ, ВЕЋ И ЕКОНОМСКУ...

РУСИ!
РУСИ?

РУСИ!
НЕМОГУЋЕ!

БЕЖИМО!

ТО СУ РУСКИ ДОБРОВОЉЦИ! У ЗАКЛОН!

МОРАМО САЗНАТИ ШТА СЕ ДЕШАВА... МИ СМО СПЕЦИЈАЛНИ ИЗАСЛАНИЦИ!
СЛУШАЈТЕ, НИСМО У АМЕРИЦИ!

ПОРУЧНИЧЕ, ЖАЛИЋЕМО СЕ СВОМЕ ЗВАНИЧНОМ ПРЕДСТАВНИКУ У ТОКИЈУ, ДЕЈВИСУ...
ОДБИЈ!

ВИ ЗЛОУПОТРЕБЉАВАТЕ СВОЈА ПРАВА!
ЈЕДАН ОД МОЈИХ ЉУДИ ПОГИНУО ЈЕ ЗБОГ ВАС...

ОНАЈ ШТО ВАС ЈЕ УПОЗОРИО НА ДОБРОВОЉЦЕ! ИДИТЕ САД! СВУД ЗВИЖДЕ МЕЦИ!

А ОВО ЈЕ ЗА ЗАПАДЊАЧКУ АРОГАНЦИЈУ!

НЕМОЈ, ТОМЕ! ПОРУЧНИК НАМ ЈЕ ПОКАЗАО ШТА ЈЕ ТО КОДЕКС ЧАСТИ БУШИДО!

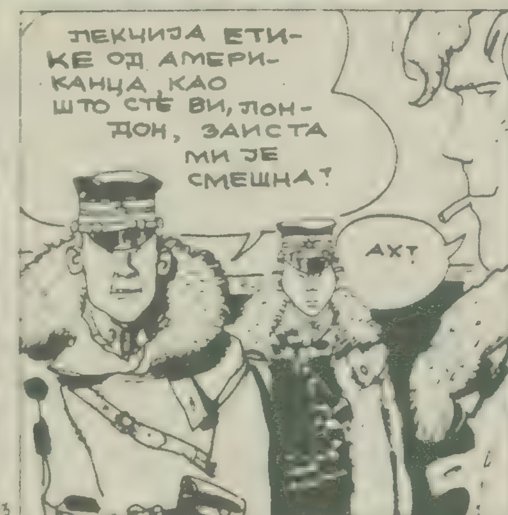
ЛЕКЦИЈА ЕТИКЕ ОД АМЕРИКАНЦА, КАО ШТО СТЕ ВИ, ЛОНДОН, ЗАИСТА МИ ЈЕ СМЕШНА!
АХ!

ПОРУЧНИЧЕ, НА КОЛУМБИЈСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ СА ФЕЛИКСОМ АДЛЕРОМ...
СТАНИТЕ, ХИПОКРИТЕ...
АКО СТЕ ЗАИСТА ОНАЈ ЗА КОГА СЕ ИЗДАЈЕТЕ, ПОСТОЈИ ЛЕГАЛАН НАЧИН ДА СЕ ТО ДОКАЖЕ! АЛИ, МИСЛИМ ДА СТЕ ВИ САМО ЈЕДАН ЛАЖЉИВАЦ! УОСТАЛОМ...
ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН, НЕ ВОЛИМ ВАШЕ РОМАНЕ!
ТИМ БОЉЕ! А ЈА БИХ БИО ПОНИЖЕН ДА СЕ ВАМА СВИЂАМ!
ТИ АМЕРИКАНЦИ СУ СВИЊЕ!
ЖАО МИ ЈЕ, ЛОНДОН! ОВАЈ СЕ ИСКАЛИО НА ТЕБИ... ЗБОГ МЕНЕ!
НЕ! МОЈЕ КЊИГЕ МУ СЕ НЕ СВИЂАЈУ!
УОСТАЛОМ, ТАЈ ПОРУЧНИК МЕ НИЈЕ УПЛАШИО!
НЕ МОЖЕШ ИЗИЋИ НА КРАЈ С ПРОФЕСИОНАЛЦЕМ И ФАНАТИКОМ!
У ПРАВУ СИ...
АЛИ САМ ЧЕСТО БИО У ТЕШКИМ СИТУАЦИЈАМА! У САН ФРАНЦИСКУ СЕ ЗАЧАС УМРЕ...
И НА АЉАСЦИ СЕ ЛАКО ГИНУЛО У ЗЛАТНОЈ ГРОЗНИЦИ... НЕ БОЈИМ СЕ ТОГ ПОРУЧНИКА!
ЗДРАВО, ЛОНДОН! ЧУЈЕМ ДА СИ ВОДИО ДИСКУСИЈУ...
... СА ПОРУЧНИКОМ САКАИЈЕМ, ЗАЉУБЉЕНИКОМ У РАТНУ ВЕШТИНУ! ПРИХВАТАТЕ ДВОБОЈ?
ИЗГЛЕДА...
ПОГРЕШНО! СВАКАКО ЋЕТЕ ИЗГУБИТИ! А УЗ ТО, ПОРУЧНИК ЈЕ ВЕОМА ОПАК! ОН ЋЕ ВАС УНИШТИТИ ВЕЋ САМИМ ТИМ ШТО СЕ С ЊИМЕ БОРИТЕ!
И ЈА САМ ВЕОМА ОПАК ПРЕМА ОПАКИМА...

НЕЋЕТЕ СЕ ИЗВУЋИ, ЛОНДОН! БЕЖИТЕ ПРЕ НЕГО ШТО БУДЕ ПРЕКАСНО!
РАЗМИСЛИЋУ...

САД ИДЕМ! ВАШИ ПРИЈАТЕЉИ РУСИ И ДАЉЕ СЕ БОРЕ...

ВИДИМО СЕ, МОЖДА ВЕЧЕРАС, У МУГДЕНУ, ЛОНДОН!

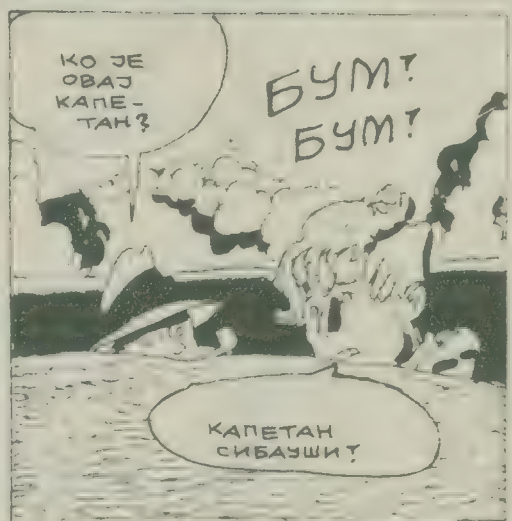
КО ЈЕ ОВАЈ КАПЕТАН?
БУМ! БУМ!
КАПЕТАН СИБАУШИ!

БАНГ! БАНГ!

ШТА ЈЕ ОВО?! БОМБАРДУЈЕ НАС СОПСТВЕНА АРТИЉЕРИЈА!

СВЕ ЋЕ НАС ПОБИТИ! ИДИОТИ! НЕКО МОРА...

... БРЗО ДА ИХ УПОЗОРИ!

ЗАБОГА, КАПЕТАН СИБАУШИ ЈЕ РАЊЕН! МОРАМ МУ ПОМОЋИ!
НЕ СМЕШ, ЛОНДОНЕ!

НЕ СМЕШ МУ ПОМОЋИ, ЏЕК! МОРАШ ТУ ДА ОСТАНЕШ...

ЗБОГ ТЕБЕ ЋЕМО ИЗГУБИТИ ДОЗВОЛУ КАО СТРАНИ ПОСМАТРАЧИ...
ДОСТА, ТОМЕ! НЕ МОГУ ДА ТЕ ГЛЕДАМ!

ОВА БУДАЛА ЋЕ НАС ОДАВДЕ ОТЕРАТИ!
ЛОНДОН ЈЕ ПУН СУПРОТНОСТИ: ЈЕДНО ГОВОРИ, ДРУГО РАДИ...

ХРАБРО, КАПЕТАНЕ СИБАУШИ!
УПОМОЋ! НЕ ВИДИМ!

БРЗО ОВАМО, КАПЕТАНЕ! ТО ЈЕДИНО МОЖЕМО!

ИДЕМО ОДАВДЕ! НИСУ У ПИТАЊУ РУСКИ ДОБРОВОЉЦИ ВЕЋ ОРГАНИЗОВАНЕ СНАГЕ ИЗ МУКДЕНА!
АЛИ, ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! РУСИ СУ СЕ ПОВУКЛИ...

ЈЕДАН ДЕО ЊИХОВЕ ВОЈСКЕ ЈОШ УВЕК КОД ПОРТ АРТУРА ПРУЖА ОТПОР, КАПЕТАНЕ...

ЈЕДНА БЕЛА СВИЊА СПАСЛА ЈЕ КАПЕТАНА СИБАУШИЈА!

ШТА? КО ЈЕ ТО ШТО НОСИ КАПЕТАНА СИБАУШИЈА?
БУУМ!

АМЕРИЧКИ НОВИНАР ЛОНДОН, ПОРУЧНИЧЕ САКАИ!
ЏЕК ЛОНДОН?

БУУМ! БУУМ! БУУМ!

ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН, МНОГО ВАМ ЗАХВАЉУЈЕМ...

ОВАЈ ВАШ ГЕСТ ПРИМОРАВА МЕ ДА ВАС ЗАМОЛИМ ЗА ИЗВИЊЕЊЕ!
КАПЕТАН СИБАУШИ ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ!

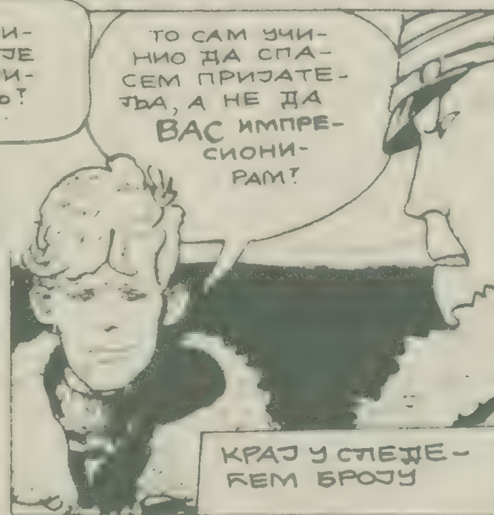
ТО САМ УЧИНИО ДА СПАСЕМ ПРИЈАТЕЉА, А НЕ ДА ВАС ИМПРЕСИОНИРАМ!
КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

цицин кутак

ИГРЕ С КОНЗЕРВАМА

Поштовани читаоци, љубитељи добре и узбудљиве књиге! Представљамо вам прве четири књиге из библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА" које су изашле из штампе. То су:

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

Књига о највећим светским катастрофама у којима су изгубили животе милиони људи – од природних, као што су земљотреси, ерупције вулкана, поплаве и оркани – па све до авионских несрећа, бродолома, пожара и свемирских катастрофа.

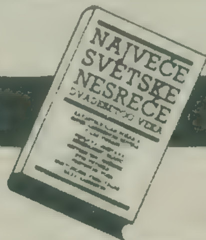

2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ

Познате су грешке које су измениле историју човечанства, заблуде које су коштале много новца, људских части и људских живота. Листа оних који су правили монументалне грешке је толико велика да јој нема краја. Књига доноси избор од 160 најневероватнијих прича о великим светским погрешкама и заблудама

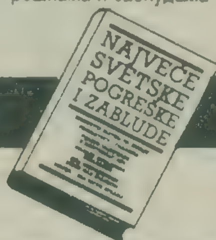

3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ

Ужасавајуће приче о најзлогласнијим злочинима који су икада извршени. Најкрволочније убице из целог света нашле су своје место у овој књизи, а њихови језиви „подвизи" од којих се људима леди крв у жилама, остаће заувек забележени као опомена свим генерацијама.

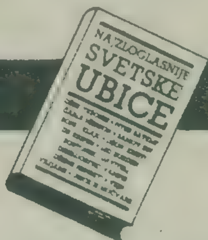

4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ

Читава галерија најразличитијих ликова из света криминала може се наћи на страницама ове књиге – од симпатичних ситних превараната и скитница, па све до криминалаца светског калибра. Овде ћете срести највеће светске лупеже, пљачкаше, варалице, хохштаплере, фалсификаторе, фолиранте, шарлатане авантуристе.

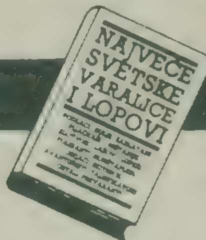

Књиге које Вам представљамо су превод са оригиналних енглеских издања и први пут се појављују у Југославији. Преведене су на 28 светских језика и издате у преко 60 земаља, на свих пет континената. Број штампаних књига у свету премашује 100 милиона примерака. Књиге су луксузно опремљене, тврд повез, пластифициране корице у боји и штампане на најфинијем офсет-папиру. Латиница, формат 21 × 15 цм. Обиље аутентичних фотографија и илустрација

Цена једне књиге 600.– динара. Испорука одмах, поузећем

У припреми су и следеће књиге библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА"

5 НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ И ОСОБЕЊАЦИ
6 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ ЛЕТЕЋИХ ТАЊИРА
9 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ
10 ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО – најневероватнији догађаји из целог света

И ове књиге такође можете поручити сада а добићете их и платити кад изађу из штампе

Купци који поруче комплетно I коло библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА" (10 књига) добијају на поклон украсну заштитну кутију за те књиге. Кутија је израђена од чврстог картона и штампана у колору

НАРУЏБЕНИЦА . ПОЛ./ЗАБ.

Овим неопозиво наручујем следеће књиге

1 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА	комада
2 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ	комада
3 НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ	комада
4 НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ	комада

и књиге под редним бројем 5 6 7 8 9 10 (заокружити број)

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Наручите на адресу: „ДРУГА СТРАНА СВЕТА", 34000 КРАГУЈЕВАЦ, Поље Рибара 8

Књиге можете наручити и директно телефоном 67-940 (034)

КАКО ЈЕ МОРЗЕ СТИГАО НА БАЛКАН

У ПРОЛЕЋЕ 1855. ГОДИНЕ КНЕЖЕВИНА СРБИЈА ЈЕ ТЕЛЕГРАФОМ ПОВЕЗАНА СА ЕВРОПОМ

У броју 31 од 17. марта 1855. године „Србске новине" увеле су рубрику „Телеграфске депеше". На уводном месту крупним словима одштампан је текст:

„Предано у Бечу 17 у четири сата и 35 минута по подне, непосредно у Београд приспела у 5 сати и пет минута по подне)

Из Париза 17. Марта – „Монитер" јавља да ће цар француски заједно са царицом на позив краљице Викторије око половине месеца априла ићи у Лондон. Доцније ће Друен де-Ли отићи у Беч на конференције."

У истом броју „Србске новине" објављују и отварање међународног телеграфског саобраћаја нарочитим званичним саопштењем:

„Као што смо укратко поменули у прошастом броју... превучена је телеграфска жица преко Саве и на високе стубове, који су на једној и на другој обали ове реке подигнути, затегнута и утврђена, а по томе је та жица надлежним начином скопчана са жицом ц. кр. аустријског телеграфа, тако да је из Београда, почевши од јучерашњег дана, отворено сообраштавање са Земуном, Бечом и са свима штацијама немачко-аустријског телеграфског сајуза. Од сада дакле могу се по телеграфу у Београду, и то у надлежатељству телеграфском које се налази до књажевске канцеларије, како државне тако и приватне депеше ради одправљања у места гореименовани земаља предавати..."

Поверљива мисија

Прва унутрашња телеграфска веза успостављена је између Београда и Крагујевца 3/15 (по новом календару) априла 1855. године, а 11/23 априла исте године прорадила је телеграфска линија Београд – Алексинац. Била је дугачка 107.050 „фати" или 26 3/4 миља (1 географска миља = 7.5 километара) а приликом њеног подизања уграђена су 4.282 стуба, 4.282 гвоздене куке, 4.282 стаклена изолатора и 8.564 шрафа за дрво. У почетку су била набављена свега четири Морзеова апарата од којих су три одмах постављена у телеграфским станицама у Београду, Крагујевцу и Алексинцу, а четврти је остао у резерви у Београду.

Увођење прве телеграфске линије у Србији почело је у јесен 1854. године. Почетком септембра 1854.

ТЕЛЕГРАФ У МАРИБОРУ

Марибор и Цеље били су први градови на територији данашње Југославије до којих је стигла телеграфска жица 1848. године. Следеће године продужена је линија до Љубљане и преко Зиданог Моста до Загреба.

Године 1855, кад је уведен први телеграф у Кнежевини Србији, у нашим земљама под аустроугарском влашћу већ је постојала читава телеграфска мрежа: Грац – Љубљана – Трст – Пиран – Пула и Марибор – Загреб – Карловац – Госпић Задар – Сплит.

Прва телеграфска веза у Црној Гори успостављена је 1870. године између Цетиња и Котора.

ШАПОВЕ ПОЛУГЕ

Споразумевање на даљину старо је колико и историја човечанства. Вести су саопштаване видљивим знацима, ватреним, димним и светлосним сигналима. По неким изворима Вавилонска кула служила је у ову сврху. Агамемнон је 1184. године пре нове ере јавио у Аргос о паду Троје паљењем ватри на девет „станица" размештених по брдима.

Године 1791. Француз Клод Шап изумео је и јавно приказао рад своје направе коју је назвао оптички телеграф. Револуционарна скупштина је 1792. године прихватила његов проналазак па су 12. јула 1793. године постављене прве станице у Паризу, Екуену и Сен Мартену на растојању од 35 километара. Систем Шапове телеграфије састојао се од кула подигнутих на узвишењима на којима су постављене покретне полуге. Сваки положај полуге имао је одређено значење које се читало са суседне куле помоћу дурбина. Помрчина, магла и остале временске непогоде онеомогућавале су примену Шаповог телеграфа.

Амерички сликар Семјуел Финли Брес Морзе је 1837. године патентирао апарат тежак 90 килограма који ће касније по њему добити име. Тек 1843. године Амерички конгрес одобрава Морзеу 30.000 долара за усавршавање његовог проналаска.

Помоћу два Морзеова електрична апарата повезана жицом 24. маја 1844. године отворена је прва телеграфска линија између Парламента у Вашингтону и железничке станице у Балтимору.

ПРЕКО САВЕ

Попечитељство внутрених дела затражило је од Совјета и Књаза одобрење посебног кредита од 2.000 талира ради финансирања припремних радова. Совјет и књаз Александар Карађорђевић одмах су прихватили предлог па је Миливоје Петровић – Блазнавац послат у поверљиву мисију у Беч да испита могућност ангажовања потребних стручњака и набавке линијског материјала, телеграфских апарата и остале опреме. Блазанавац је у Бечу примљен врло предусретљиво.

Из Беча су 2. новембра 1854. године у Београд приспели комесар аустријске телеграфске управе др Милицер и инжењер Еразмус Кломинек са потребном опремом. До тог времена су већ били, дуж пројектоване трасе телеграфске мреже крај Цариградског друма, размештени стубови.

Попечитељство внутрених дела, под чију је надлежност потпало новосновано телеграфско одељење, још 24. новембра 1854. издало је наређење да се сви уровљени телеграфски стубови"... прошћем и трњем заградити и од тарења стоке обезбедити дају... изузимајући само оне стубове који у вароши постоје..."

Илустровао Ненад Мирковић

Телеграфска депеша која је 1856. године упућена из Јагодине у Београд

ОДЪ КН. СРБ. ТЕЛЕГРАФСКОГЪ НАДЛЕЖАТЕЛСТВА

ТЕЛЕГРАФСКА ДЕПЕША

Предана у Јагодини ...

Приспела у Београду ...

... 1856.

Три године робије

Стручњаци из Аустрије су поред надзирања изградње линије, обучавали домаће телеграфисте. Указом од 18. марта 1855. године постављени су за телеграфисте у Београду Алекса Поповић, Димитрије Коцић и Лазар Облучаревић, у Алексинцу Антоније Јовановић, Ђорђе Деспотовић и Васа Живановић и у Крагујевцу Живко Стоиловић. Књажевим указом од 21. марта исте године одређене су плате за прве српске телеграфисте: „прве четири године плата телеграфисте има да буде 300 талира годишње, пете, шесте и седме године плаћаће се 400 талира годишње... од почетка тридесете године службе до свршетка плата телеграфисте биће 1000 талира годишње".

МУШКИ И ЖЕНСКИ СКОПЧИ

Одмах по увођењу телеграфа у нашем језику сковане су нове речи за предмете коришћене у телеграфији: Морзе (Морзеов апарат), Бузола, Тастер, Мушки скопчи, Женски скопчи, Папирни котур, Громовник, Замберка за тастер, Плаветни камен за батерије...

Цене телеграфских услуга у Србији одређене су по узору на тарифу која је важила за исти саобраћај у суседној Аустро-Угарској Монархији. Такса за једну просту депешу (до 25 речи) на растојању од 10 миља плаћала се једну форинту у сребру или 12,5 чаршијских гроша што преведено у касније уведену валуту динар износи 2 динара и 50 пара.

Још уочи отварања телеграфа, 20. јануара 1855. године, донет је први Телеграфически закон Кнежевине Србије чији је члан 1. гласио:

„Кои из злобе и пакости ма какву част заведенија телеграфическог повреди, као што је на пример подсецање и обаљивање стубова, кварење жице и т. п. тај да се сматра за насилника и подвргне казни робије од једне до три године робије..."

Телеграфска мрежа у Србији проширена је већ 1856. године отварањем телеграфске станице у Јагодини, па наредне године у Смедереву... Исте 1857. године код Алексинца, на граници ондашње Кнежевине Србије с турском царевином, спојен је са тек отвореним турским телеграфом.

Дарко Чварковић

ОВО ЈЕ ПЉАЧКА

Неименовани двадесетпетогодишњи радник аутомобилске индустрије из Сан Дијега у Калифорнији ушао је у једну филијалу Националне градске банке да подигне новац с рачуна. Неколико минута пошто је шалтерској службеници предао одговарајући формулар; на њега су скочили припадници службе безбедности.

Полицајци су, не може се порећи, имали ваљан разлог: на полеђини формулара који је управо предао писало је читким словима: „Ово је пљачка". Пошто је то прочитала, службеница је активирала бешумни аларм и почела да одуговлачи с послом док се није појавила полиција.

Човек је, међутим, остао при свом: њему пљачка у животу напамет није пала. Биће да је деловао убедљиво, јер је службеница на крају одлучила да прегледа и

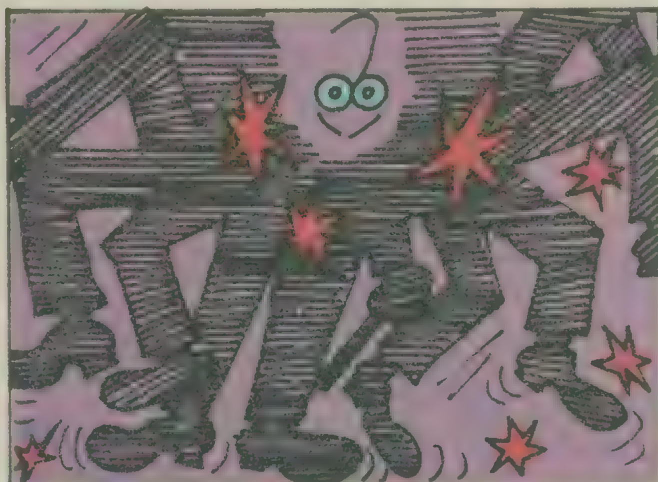

остале формуларе које је у току тог дана примила. На полеђини сваког од њих налазила се иста порука исписана читким рукописом „Ово је пљачка". Пљачке није било ни тог ни следећих дана, а што се пљачке тиче она за сада нема представу ко је то „обрадио" све оне формуларе. ■

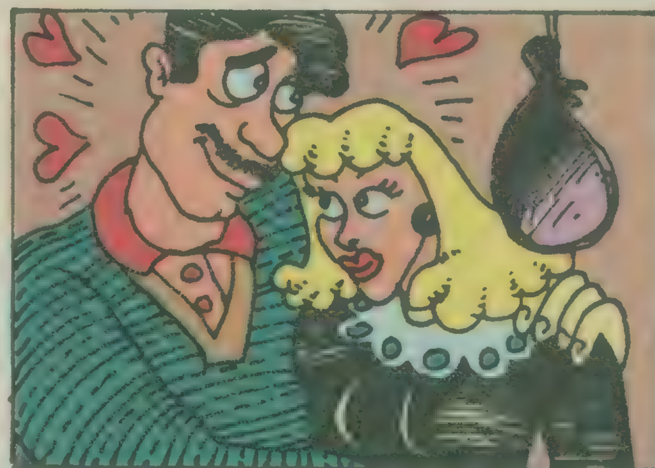

ВОЉЕНИ БИФТЕК

Клерк Гебл је једном испричао да се насмрт уплашио кад је требало да сними љубавну сцену. Понављали су кадар за кадром и никако није ишло. Онда му је режисер саветовао како да постигне чезнутљив поглед. Нек замисли нешто што највише жели у том часу. Клерк је, мислећи на сочан бифтек, заљубљено држао партнерку у рукама. Сцена је успела. Од тада, увек је мислио на омиљено јело кад је требало да пољуби партнерку.

Толико лепих жена држао је у рукама мислећи на шницлу! ■

САСВИМ РЕЛАТИВНО ЦРВЕНО

Творцу теорије релативности Алберту Ајнштајну је до те мере све било релативно да је у својој расејаности често уместо у сопствену, мртав хладан улазио у туђе куће. У нади да ће му колико-толико помоћи у проналажењу правог пута, његова жена је улазна врата њихове куће офарбала јарко црвеном бојом. Врло брзо је схватила да су и боје сасвим релативна ствар. ■

ЉУПКО О НЕСРЕЋИ

„Дејли телеграф" је добио писмо читаоца у коме каже: „Док сам читао ваш извештај о најновијој авионској несрећи – позлило ми је. Зар не можете да описујете такве ствари лепше и љупкије?" ■

ВИ БИСТЕ ТО ЈОШ ЈЕДНОМ

У густој магли на излазу из Ротердамског залива сударили су се теретњак и рибарски бродић. На сву срећу, није било штете, али је капетан већег брода, покушавајући да се извуче из незгодног положаја, по други пут налетео на рибарски бродић. Озбиљно забринут, повикао је у мегафон:

– Можете ли да се одржите на површини?

– Мислим да можемо – одговорио му је капетан злосрећног бродића – А зашто? Намеравате ли да покушате још једном? ■

НЕ ДИРАЈТЕ МИ ПЛУГ

Неки пут није важно какво је објашњење, важно је да га човек има. Док сви остали житељи једног кибуца у близини Хаифе одавно обрађују земљу тракторима, један земљорадник упорно за го употребљава вола и старински плуг. Кад год га неко пита зашто не купи трактор добија исти одговор: Хоћу да овај во схвати како живот није песма. Ако је до објашњења, ваљда и ово може да послужи. ■

БРАДА ОД ПЧЕЛА

Само пет такмичара ушло је у финално такмичење које су организовали пчелари при универзитету у држави Мен, САД. Међу стотинама учесника победила је ова девојка која је успела да „пусти браду" од десетак хиљада пчела. Како се то постиже? Па, врло једноставно: матица се ставља у мали кавез који се прикачи испод браде и чека да пчеле почну да се окупљају око ње... Како се види, није немогуће да „брада" буде готова пре но што пчеле прекрију уста такмичара... ■

И ЧАЈ ЈЕ БИО НОВАЦ

Некада је у Кини, Монголији, Тибету и Сибиру чај у исто време био и новац. Правио се на следећи начин: листићи чаја сецкани су ситно, затим мешани с крвљу бикова и водом а онда пресовали у четвртасте коцкице одређене величине и тежине. У Тибету и земљама које су се граничиле с Индијом, ова „монета" имала је вредност од једне рупије. Интересантно је да се напитак од овог „новца" сматрао као изванредан лек од многих болести.

На другом крају света, у Северној Америци, дуван је играо улогу новца. Једна фунта (453,59 грама) вирџинијског дувана званично је вредела колико и три шилинга и за њу се могла купити одређена количина брашна, пасуља или шареног цица... ■

Илустровао Зоран Јовановић

ПИРАТ У МИРУ, ПАТРИОТ У РАТУ

Командант шпанског брода „Аурора“, превозио је робове. Забринуто је дурбином осмотрио брод и с олакшањем се осмехнуо:

– То је путнички брод. – Видим амреле, цилиндре... Ту су и музичари!

– Хеј, ви, са „Ауроре“! – довикнуо је висок и мршав човек дижући десну руку.

– Треба ли вам нешто? – запитао је капетан.

– Сигурно! То што имате на броду!

И пре него што су Шпанци могли да схвате овај чудан одговор, високи човек је издао наређење: у трен ока на боку брода су се појавила црна ждрела двају топова, а даме и господа, скинувши шешире, потегли пиштоље и пушке, исукали сабље. После неколико минута високи човек се попе на мост шпанског брода:

– Ви сте командант? Превозите робове, зар не? Колико?

– Па .. пет стотина. А ко сте ви? Протестујем због оваквог гусарског напада! У име...

Ћутите! Товар вашег брода је заплењен. Пјер – наставио је гусар обраћајући се једном од својих људи – пребаци робове на наш брод.

– Гусар! Лопов! Пријавићу вас америчким властима! – сиктао је шпански командант.

– Нећете ваљда да причате америчким властима да су вам покрали робу... робове које сте хтели да искрцате у Америци, упркос закону из 1808... За трговце робљем, зна се – галија. Узгред, моје име је Лафит. Жан Лафит. Дођите да ме посетите у Њу Орлеансу. До виђења, сењор!

Осмехујући се, Жан Лафит скиде шешир.

Неколико дана касније продао је 500 робова плантажерима из Луизијане. Цена је била повољна. Шпанци и Енглези су за једног Црнца тражили 800 и 1.000 долара – Лафит се задовољавао са 200.

Уценио је гувернера!

О Жану Лафиту знало се једино да је из Француске.

Његова глава била је уцењена на 500 долара... Али, ко би се усудио да га ухапси? Гувернер Луизијане Вилијам Клајборн истакао је оглас: „Награда од 500 долара сваком ко преда Жана Лафита“.

Жан је читао и смејао се. А дан касније житељи Њу Орлеанса могли су да прочитају други оглас: „Награда од 1.500 долара сваком ко преда Вилијама Клајборна, гувернера Луизијане, господи која живе на Великом острву“.

Велико острво на делти реке Мисисипи било је Жанова база. Ту је подигнут прави пиратски град, чудна, весела и шарена држава.

Увређени гувернер Клајборн заклео се да ће се осветити Лафиту и његовој пиратској држави.

Потписивање мира 1783, којим је Британија признала независност Сједињених Држава Америке није значило и крај сукоба.

ЖАН ЛАФИТ ЈЕ УЧИНИО ВЕЛИКУ УСЛУГУ АМЕРИЦИ КАД ЈЕ ЗАРАТИЛА СА ЕНГЛЕСКОМ

Илустровао Ненад Мирковић

Године 1812. британска флота, која је непрестано ометала америчку трговину са Европом, блокирала је све путеве на Атлантском океану хватајући сваки брод упућен у Сједињене Државе. Једина лука преко које су оне могле да се снабдевају био је Њу Орлеанс.

У јесен 1814. један британски брод неочекивано је пристао уз Велико острво. Енглески официр затражио је да разговара са Жаном.

– Господине Лафит – рекао му је – спремамо се да нападнемо Њу Орлеанс и ви бисте могли да нам будете од користи. Ако се удружите са нама, добићете надокнаду и чин у Краљевској морнарици. Ако не...

– Разумем. Имаћете мој одговор за две недеље.

Чим су Енглези отишли, Жан се упутио у Њу Орлеанс и све испричао гувернеру Клајборну нудећи му помоћ. Заузврат, тражио је помиловање за себе и своје другове... После неколико дана стигао је одговор – америчка флота бомбардовала је Велико острво и запленила многе гусарске бродове.

– Сједињене Државе неће склапати пактове са гусарима! – објавио је Клајборн, а командант америчких трупа Џексон – (касније председник САД), изјавио је:

– Ја се не обраћам лоповима и гусарима за помоћ у овој славној борби!

У прави час

Али, Џексон је располагао само са 700 слабо наоружаних војника. Иако су се бројни грађани пријавили као добровољци, чак и једно индијанско племе, недостајали су топови, бродови, муниција.

Једног децембарског дана, док је нагнут над столом препуним географских карата брижно размишљао о борби која му предстоји, Џексону су пријавили једну посету. Намрштено је погледао човека који се ћутећи приближавао:

– Шта имате да ми кажете? Ко сте ви?

– Ја сам Жан Лафит.

Џексон се изненадио.

– А шта желите од мене?

– Ништа. Дошао сам да вам ставим на располагање своје људе, бродове, топове, муницију.

– Прихватам вашу понуду, господине Лафит – одговорио је Џексон одлучним гласом и пружио му руку. – Долазите у прави час.

Напад Енглеза 18. децембра 1815. је одбијен и град је спасен.

Али, чим се рат завршио, Жан је истакао црну заставу.

Ловите ме!

Време гусара полако је пролазило. Сједињене Државе, Шпанија и Енглеска ујединиле су се у заједничкој акцији: напале су Велико острво. Жан није ни покушао да се одупре. Док је његова бела кућа буктала, највећи део његових бродова потопљен, а војници нагрнули у магацине, он се са својим људима повукао тражећи спас у мочварама делте. Изгледало је да је то крај Жана Лафита..

После извесног времена кроз Њу Орлеанс је прострујала вест да се Жан утврдио у другом граду, на острву Галвестон. Негде у пролеће 1821. амерички брод „Ентерпрајз“ бацио је ту сидро. У лаком чамцу до острва је стигао официр који је у име САД наредио Жану Лафиту да свој град сравни са земљом.

– Послушаћу вас, господине. Уништићу свој град. Али... ко ми гарантује да ме после тога нећете ухапсити?

Официр је ћутао.

Опасна искра севнула је у Жановим очима, али му се осмех брзо вратио.

– Можда ономе ко је одбранио Њу Орлеанс можете дати сат предности, господине?

– Сат предности? – узвикнуо је изненађено официр. Жан је потврдио.

– Да. Кад прође сат, можете почети да ме ловите. Одлучите и одговорите ми са да или не. Ја имам посла. Извините ме.

Док се официр враћао на брод, Жан је с братом и најверннијим сарадницима напустио острво.

Његов брод с црном заставом тихо је исловио.

И више нико никада није чуо за Жана Лафита.

П. З.

ХИТ

РЕКОРДИ

После 326 недеља Мит Лоуф је испао са америчке листе најпродаванијих албума. [illegible] је било довољно да за пуних педесет недеља надмаши рекорд албума са музиком из филма „Звук музике".

ПРОМЕНЕ

КАКО ЈЕ ДЕЧКО ПОСТАО БОСОГЛАВ?

Бити модеран по сваку цену, често је опасна ствар. У то се најбоље уверио Бој Џорџ који је у року од неколико месеци остао без много косе на глави. Кад је то постало забрињавајуће он се ошишао али ни то није било решење. Почео је да се лечи и због тога још дуго неће моћи нити да пушта нити да фарба свој скалп.

15 ЧИЊЕНИЦА...

ФИЛ КОЛИНС (PHIL COLLINS)

1 Рођен је 10. јануара 1951. у Чизвуку. Лондон. Право име му је Филип Дејвид Чарлс Колинс.
2 У петој години победио је на такмичењу музичких талената свирајући на пластичној гитари. За време једног концерта изашао је на позорницу и диригенту објаснио како оркестар свира из погрешног тоналитета. Тако је изазвао овације у сали.
3 Појавио се на насловној страни часописа о штрикању носећи џемпер који му је мајка направила.
4 Као добар пантомимичар имао је улогу у „Пепељуги".
5. Као тринаестогодишњак певао у мјузиклу „Оливер". Тада је већ зарађивао више од оца. значајно помажући породици
6 У филму Битлса „Ноћ напорног дана" имао малу улогу
7 Кад је изгубио улогу у једном филму. да не би губио време. почео је да учи свирање на бубњевима.
8 Бубњар групе Џенезис постаје у лето 1970. године.
9 Положај певача преузима у популарној групи 1975. када из поставе излази Питер Гебријел
10. У првом браку био шест година. Има двоје деце. Прошле јесени се оженио други пут.
11 На плочи „Да ли знају да је Божић" енглеске супер-групе Бенд Еид није певао соло. јер му је то забранила диско-кућа. али је учествовао као бубњар и певао у хору.
12 Када је умро Кит Мун понудио се да помогне групи Ху Закаснио је пошто је Таузент то место већ понудио Кенију Џонсу.
13. Поносан је на колекцију антиквитета. Има кожу бас бубња Ринга Стара на којој оригиналним словима пише „The Beatles".
14. Последњи су га за сарадњу замолили Ал Жаро и Тина Тарнер.
15. Велика му је жеља да ради као продуцент плоча Дејвида Боувија те група Ведер Рипорт и Ерт. винд енд фајр.

СВЕ ПЛОЧЕ

БАРКЛИ ЏЕМС ХАРВЕСТ

(BARCLEY JAMES HARVEST)

„Barclay James Harvest" (1970, EMI)
„Once Again" (1970, EMI)
„BJH & Other Short Stories" (1971, EMI)
„Baby James Harvest" (1973, EMI)
„Everyone Is Everybody Else" (1974, Polydor)
„BJH Live!" (1974, Polydor)
„Time Honoured Ghosts" (1975, Polydor)
„Octoberon" (1976, Polydor)
„Gone To Earth" (1977, Polydor)
„Live Tapes" (1978, Polydor)
„XII" (1979, Polydor)
„Eyes Of The Universe" (1980, Polydor)
„Turn Of The Tide" (1981, Polydor)
„Berlin" (1982, Polydor)
„Ring Of Changes" (1983, Polydor)
„Victims of Circumstance" (1984, Polydor)

НЕЗГОДЕ

КАД МАЛЕР ХОЋЕ...

Спандау балеи имају низ проблема током своје светске турнеје. Прво су чланови популарне групе установили да им досадашњи издавач плоча слабо ради па су под хитно раскинули све односе и ствар препустили адвокатима и судовима, а онда су били принуђени да прекину америчку турнеју због једног неуспешног клизања по позорници. О чему се ради? Стив Норман је познат као шоумен који често падне на колена и клиза по сцени (као Манце по трави). Као и сваком мајстору тако се и њему десио кикс па је погрешно клизао. Повредио је ногу и лекари су је ставили у гипс. Тако су Норману и целој групи одредили принудни одмор.

ЕПИЛОЗИ

ЛЕТЕЛИЦА ЈЕ (НАЈЗАД) СЛЕТЕЛА

Одласком Пола Кантнера дефинитивно је престала са радом једна од највећих америчких група свих времена Џеферсон старшип. Полови аргументи су прилично јаки: „Одвише неспоразума. Ем смо били предгрупа саставу Џерни, ем нисмо могли да се усагласимо око даљег рада. Једино сам могао да одем".

Као мираз узео је 250.000 долара и право на назив, односно део имена, Џеферсон. То практично значи да ћемо имати с једне стране Старшип а с друге Кантнера који је већ пронашао Марти Балина и Џека Кесидија са којима је 1966 основао Џеферсон еирплејн

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

УСПЕХ ПОСЛЕ...

Међу чудне домете увршћени су и ови: има певача који су велике успехе остварили после своје смрти. Први је био Отис Рединг. Он је песмом „Седећи на доку у заливу" доспео на врх 1968. године. Џенис Џоплин захваљујући песми „Ја и Боби Мекги" стиже на прво место у пролеће 1971. године, шест месеци пошто је умрла. У зиму 1973. Џим Кроче, три месеца после смрти осваја прво место са песмом „Време у боци". Џон Ленон је у децембру 1980. две недеље пошто је убијен, био на челу параде хитова захваљујући песми „Као да почињем изнова".

КОНЦЕРТИ

КО ЈЕ МИЉЕНИК ПУБЛИКЕ?

Показатељи нечије популарности су веома различити. Стручњаци мисле да је ипак најпоузданији податак одзив на концертима. Стога је занимљиво видети колико је просечно публике у САД посећивало овог марта концерте својих миљеника. Ево показатеља за хале, пошто се на стадионима свира тек током лета

1. Хол и Оутс 19.400 посетилаца
2. Чикаго 18.500 посетилаца
3. Дип парпл 16.500 посетилаца
4. Форинер 15.500 посетилаца
5. Фирм 14.700 посетилаца
6. Ајрон мејдн 2.600 посетилаца

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА **Rock**

КЕР К'О КЛИКЕР

ШПАНИЈЕЛ КИНГ ЧАРЛС назван је по енглеском краљу Чарлсу II који се више бавио својим псима ове расе него државом. Порекло му се не зна, али се већ у 16. веку помиње у Енглеској. Волела га је и чувена краљица Елизабета I, а и њена љута супарница Марија Стјуарт која је и на губилиште дошла с омиљеним кинг чарлсом у наручју. Ово кученце готово уопште не лаје, веома је привржено и не подноси самоћу.

ПАТУЉАСТИ ПСИ ВОЉЕНИ СУ ОД ДАВНИНА И, ПРЕ НЕГО ШТО СУ СЕ УСТОЛИЧИЛИ КАО КУЋНИ ЉУБИМЦИ У ЕВРОПИ, УПОЗНАЛИ СУ СЈАЈ ЦАРСКИХ ДВОРОВА ОД МЕКСИКА ДО КИНЕ И ЈАПАНА. ОБИЧНО НИСУ ВИШИ ОД ТРИДЕСЕТАК ЦЕНТИМЕТАРА НИ ТЕЖИ ОД ТРИ И ПО КИЛОГРАМА, АЛИ ИХ ИМА И МНОГО СИЋУШНИЈИХ. ВЕОМА СУ ОМИЉЕНИ И ДАНАС

ЧИУАУА је најмање куче на свету, тешко највише један и по килограм. Дошло нам је из Мексика: старији Астеци држали су га као божанство које доноси срећу дому и породици. Названо је по једној мексичкој провинцији и спада у најстарије познате пасмине. Сићушан јесте, али има снажну личност. Не плаши се ни много већих паса, неустрашиво тамани пацове и одличан је чуваркућа. Господара обожава до љубоморе и веома је паметан.

ШИД-ЗУ је пореклом из Ласа с Тибета
где је, вероватно
због браде и бркова који га красе,
сматран божанством.
У Европу су га тридесетих година овога века
донели Енглези
и одмах је постао право салонско куче.
Треба га редовно неговати:
свакодневно чешљање
и четкање и купање бар једном месечно
истичу његов
племенити сој.
Веома је живахан и растура
перјане јастуке.

ЈОРКШИРСКИ ТЕРИЈЕР је од свих паса перолаке категорије најпознатији: холивудске звезде направиле су и од њега звезду мада му порекло није аристократско. Потомак је малих ловачких паса шкотских текстилних радника који су се преселили у Јоркшир. Ту је дошло до укрштања чији је резултат данашњи „јорк". Они који га не воле кажу да је више играчка него пас, а љубитељи одговарају како је диван друг, храбар, духовит, одан деци.

ПЕКИНЕЗЕР је, каже кинеска легенда, толико паметан да може да управља коњем. Овај пас је дуго живео искључиво у царском кинеском двору у чувеном Забрањеном граду. Украсти га значило је сигурну смрт. Када су 1860. Летњу палату заузеле француско-енглеске трупе, сами Кинези поубијали су готово све пекинезере. Неки су, ипак, преживели и нашли се у Енглеској краљице Викторије.

ПАТУЉАСТИ КОНТИНЕНТАЛНИ ШПАНИЈЕЛ је од 11. до 18. века био миљеник моћника и великана. Француски краљ Анри III носио га је свуда у корпици обешеној око врата. Овековечен је на бројним платнима јер су дворске даме желеле да их сликају с њима. Неки сматрају да га је из Мексика донео Колумбо, други да су га имали и патрицији старога Рима. Умиљат је, али опрезан према страним лицима. •

ЛАСА АПСО је пореклом из Ласе на Тибету. Подсећа по крзну на тибетанску козу апсо, а зову га и пас-лав због „гриве" око врата. Кинези су сматрали да ово псетанце доноси срећу. Мали раст му не смета да прати шерпасе у освајању хималајских врхова. Кажу да унапред осећа снежне лавине. Дресиран је да чува манастире и има веома истанчан слух. У Европи је редак, веома тражен и скуп.

ЈАПАНСКИ ШПАНИЈЕЛ је угледао светлост дана у Кореји, али је у царском двору у Јапану доживео највећу славу. Прича се да су га ту смањили дајући му да пије саке, ракију од пиринча, али то нема никакве везе с његовим другим именом чин-чин. У Европу је стигао средином прошлог века. Љубитељи кажу да је његова глава као цвет с дивним пупољком уместо носа. Чувени сликар Мане насликао га је безброј пута.

Б. Д.

МОХАЈЛ ПУКОВ

НАД ПРОВАЛИЈОМ

Опет имамо посла? – упита Златов.

Сандлер је климнуо главом. Доле, испод њих био је замагљени круг Месеца.

– Неки брод у Ориону, двадесети или двадесет први век.

Њихов дромер је нагло задрхтао и прескочио 10^{13} километара лако, као радио-талас, само, много брже. Сунце је сада изгледало као звезда средње величине.

– Опет морамо да спасавамо неки крш...

Сандлер је убацио у меморију летелице податке о броду, у чијем су правцу летели. Дромер је поново извео скок. Овог пута тачно према подацима, у тражену тачку простора.

– Неки чудан тип летелице, уопште не личи на наше!

Пројектори дромера су осветљавали старинску летилицу која се, вероватно, враћала на Земљу. Ушли су унутра и стали на мекан, прозрачан под. Кроз зидове су се виделе звезде.

– Како је овде лепо, имам утисак да ходам по небу. Само зашто је тако празно?

– Сви спавају и сањају како ће кроз годину дана стићи до своје Земље. Тако су планирали.

– Значи да смо их изненадили! Зашто нису оставили бар дежурног?

Врата навигационе кабине била су полуотворена. За пултом, окренут леђима, седео је неки човек. Његова ћелава глава оцртавала се на тамној позадини ламперије. Златов је тихо пришао и ставио му руку на раме. Човек није реаговао. Окренуо је његову фотељу према себи.

Његова неприродно бела кожа лица и плаве водњикаве очи говорили су да је то човек из далеке прошлости.

– Ви сте дежурни? – упита Златов и стави испред човека типски формулар пријаве. – Молим вас да ово потпишете!

Човек је површно прешао очима преко папира, потписао га и поново се окренуо према пулту.

– Да ли треба још нешто да потпишем? – упита гледајући преко рамена.

– Нне...

– Зашто још стојите ту?

Златов је занемео. Очекивао је да ће изненадити овог човека, а сада је сам био изненађен.

– Ја одлазим, идем да спавам – рекао је устајући – сада ће доћи моја смена. Са њим ћете моћи да се сити напричате.

Десетак минута нико се није појављивао. „Побегли су" помислио је Златов. Тада је у кабину ушао висок мушкарац. Имао је око 35 година и исту бледуњаву боју лица. Са осмехом је испружио обе руке према њима.

– Поздрављам вас. Ја сам Александар Кунцев, други пилот. Како вам се свиђа Склар? Наш „вођа" је био код мене да ме пробуди и рекао „видиш, стигли су како сам и предвидео". „Устај, појавили су се дечаци са Земље, да нам пожеле добродошлицу" и отишао да спава. Дошао сам, што сам брже могао.

– Да ли је тај ваш „вођа" телепата?

– Да. Има невероватну интуицију. Кад смо пошли рекао нам је: „Враћамо се овде за хиљаду година. Напредак је неминован и наш повратак ће сигурно изгледати сасвим другачије него што замишљате. Скоро сам сигуран, да ће нас преузети још у току пута и елегантно сместити негде на Месецу..."

– Тако је рекао? На Месецу?

– Тачно тако. „На Месецу или другој планети. Само и те планете ће изгледати другачије. Тамо ће се појавити мора, језера, атмосфера. Изградиће неке бање за такве као ми, да се као одмарамо... Неће нас примити тако лако натраг.

– Значи ви се сада ничему не чудите?

– Ја лично верујем у све што каже Склар. До сада је увек све тачно предвиђао...

– А како је било тамо на Алдебарну?

– Зашто само на Алдебарну? Ми смо добили програм обиласка целог комплекса звезда... тачније Неутронског Гробља.

– Гробља? – зачудио се Златов.

– Тако смо га назвали – насмешио се Кунцев. – Некада је тамо била нека кугласта скупина. Али је експлодирала, наравно пре неколико милиона година. Све је почело од једне супернове. Њен степен зрачења је нагло порастао а то је пореметило стабилност суседних звезда. Почео је ланчани процес реакције. Врло брзо су се све звезде преобразиле у супернове, остављајући иза тог процеса море пулсара – неутронских звезда.

– Веома интересантно, никад нисам чуо за то!

– Нисте чули? Када смо одлазили са Земље, то је знао сваки ученик у школи! Наш задатак показао се много тежи! Летели смо такозваним „карамболом"...

Кунцев је гледао у запрепашћена лица Златова и Дандлера.

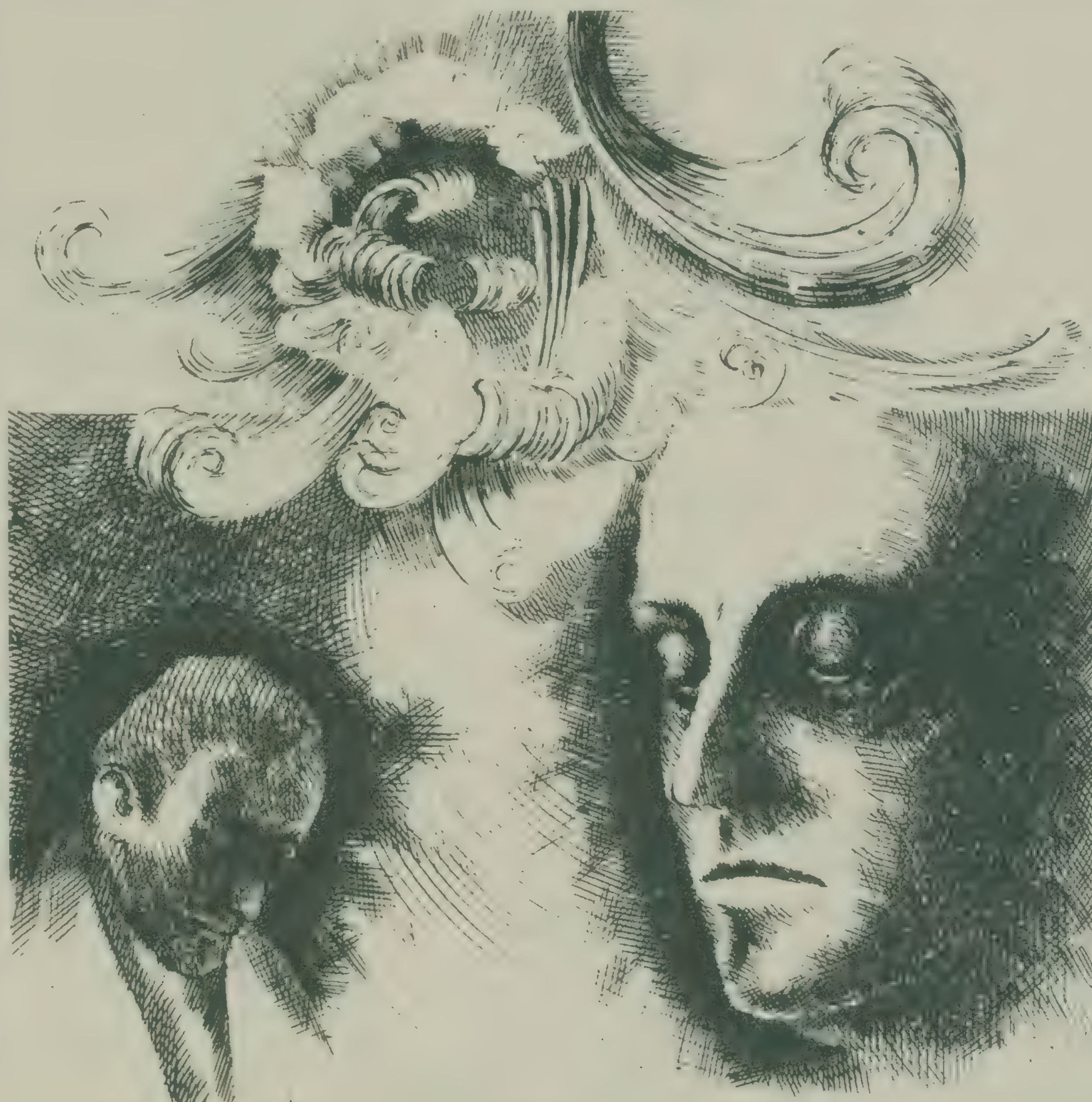

Илустровао Михаило Ђоковић Тикело

– Знате ли шта је биљард? У „карамболу" то је сложени ударац, код ког кугла, пре него што удари у главну куглу, удари у неколико успутних кугли и тако сама, код сваког ударца, промени правац кретања. Нисмо били први који су тај систем користили за међупланетарни лет. Још у 20. веку испробани су такви летови. Коришћен је обилазак око Венус или Јовиша на путу ка другим планетама, да би се добило на брзини и променио правац. Била је то огромна уштеда времена и горива. Траса лета могла се испланирати тако, да брод након десетина промена правца, може да се врати на место одакле је пошао. То је затворен „карамбол". И ми смо тако летели! Наш пут је био тачно планиран, али показало се да се не можемо ослонити на то. Осим неутронских звезда у простору има доста „црних рупа" које се не могу унапред открити, а које имају невероватно јака магнетска поља.

– Значи да је цео ваш пут обављен без слетања?

– Какво слетање? Пролаз поред звезде траје неколико секунди. Након тога, неколико дана гледамо филмове које смо аутоматски снимили. Већином, све оне су сличне. Празне, умрле звезде, ничег необичног.

– Али, једном добијени снимци су нас узнемирили. Да ли вас то интересује?

– Да, веома.

– Стварно? Ништа не кажете, мислио сам да све то знате, па вам је досадно... Сигурно знате много више од нас... Технички напредак... На филму о којем говорим снимљена је унутрашњост „црне рупе" или како се то стручно зове „колапс". Сигурно знате да је „црна рупа" звездина маса која бесповратно упада у саму себе под утицајем властитог гравитационог поља. Ако бисте тамо упали, од вас не би остало ни трага. А, у ствари, колапс гравитацијом мења протицање времена. Такав пад траје вечито. То је врло битна околност. Али ја сам на то заборавио, као и остали, који су гледали филм. Екран је у почетку био потпуно црн. Трајало је то тако дуго да смо закључили да нема смисла гледати траку до краја.

И одједном, на платну се појавила нека светлећа тачка. Постајала је већа и екран је заблеснуо јарким светлом. Гледали смо широм отворених очију. У једном углу платна појавио се неки предмет. Ишао је према средини екрана.

– Стој, задржи тај кадар – викнуо је Склар.

Био је то предмет направљен руком разумног бића. Изгледао је као мали трамвајски вагон. Замислите, видели смо неки васионски брод који је висио испод тог страшног црног амбиса, заробљен, а ми смо прелетели изнад њега, не знајући за његову несрећу. Нисмо се могли задржати, помоћи му...

– Пусти траку даље – опет је наредио Склар.

Брод је полако ишао према средини екрана. Одједном, појавио се други брод, округлог облика, који је пузио према њему.

– Иде да му помогне – викнуо је неко.

– Не – рекао је Склар – то је васионски контакт.

У кадар су сада улазили, као мрави, следећи бродови, разних облика и димензија. Не, то није била случајност! То није била хаварија. Они су свесно улазили у „црну рупу". Било их је неколико десетина на екрану.

– Значи ли то да у Галактици постоји толико цивилизација? До данас безуспешно претражујемо Космос. Никоме није пошло за руком да прими неки сигнал, неки знак разумног бића!

– Имате право. И у нашем времену исто тако мислимо. Али цивилизације, биолошке врсте, имају ограничено трајање живота. Појављују се у разним временским периодима, често и веома удаљеним, тако да њихови представници немају могућности да се сретну. Но то је Склара теорија у коју и ја верујем. Филм смо гледали безброј пута. Наравно, свако је имао своју теорију. Мислим да је једина логична Склара. Био је то контакт-састанак. Цивилизације су изабрале једино могуће место тог састанка, место где време протиче бесконачно полако у односу на Космос.

Бродови који стижу у току милијарда година, налазе се тамо практично истовремено – из разних времена, различитих култура, њихови представници измењују информације, искуства. После се враћају својима оплемењени, мудрији, срећни. Пре или после свака цивилизација упознаје значај колапсара који кондензује материју и време. Можда се и читаве цивилизације селе у колапсаре и тако обогаћене огромним знањем излазе из њих након милиона година, савршено зреле, да отпочну негде нов живот? Можете ли замислити дан када ће се на Земљи појавити брод са бесконачно мудрим представницима неке цивилизације? А то се може догодити већ сутра! Тако је говорио Склар. Само то су теорије! Па, немојте ме гледати тако чудно. Боље би било да ми покажете тај ваш дромер. Веома ме интересују ваш технички напредак и ваше знање. О, то је врло занимљива играчка. Како ради?

– Ако притиснете ово дугме наћи ћете се на Месецу, притиснете ли ово – пренеће вас у жељену тачку простора.

– У реду, а на ком принципу он ради?

– Не знам – признао је Златов. – Притискамо дугмад и то је све. Радим на њему већ три године, али ме није интересовало како он ради. Па, конструишу га роботи, као и све машине. Зашто бих ја требало да нешто знам о томе? А ове ваше приче! Ми ништа од тога нисмо чули. Тако су интересантне. Знате, с тим дромером смо полетели из чисте досаде. На Земљи је веома досадно.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

АУТОР ВЕ-МАК	ВИДИ СЛИКУ 1	СРЕДСТВО ПРОТИВ РЕУМАТИЗМА	КУЋНА ПОМОЋНИЦА	ОБУЈАМ	ОГЛАШАВАТИ СЕ КАО ПАС	ШТЕТАН, ШКОДЉИВ (ЛАТ)	ВИДИ СЛИКУ 2
КОЈИ ЛИЧИ НА ЖАБУ							
АРАНЖИРАЊЕ ЦВЕЋА							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ / ИЗАЗИВАТИ ГАЂЕЊЕ							
▷							
ФИЛМ К. ГАВРАСА / УЧТИВ, ОДГОЈЕН				СВИЛЕНА ТКАНИНА			
ГРЧКА БОГИЊА ОСВЕТЕ				ШУМСКА КРЕДА / ПЕТРАРКИНА ЉУБАВ			
ОСОБА КОЈА ИСПЛАЋУЈЕ	МЕЂУНАРОДНА ОЗНАКА ИРСКЕ				АУТО ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ВИДИ СЛИКУ 3
ДРЕВНИ НАРОД У ПЕРУУ	▽				С З / ЦЕЛИНА (ЛАТ.)		
ЗНАК ЗА СУМПОР		ИЗВАН ИГРЕ / ЗАМУТИТИ				„ЕАСТ" / ЖЕНСКО ИМЕ	
ИНИЦИЈАЛИ ПИСЦА И ВЛАДИКЕ ЊЕГОША			КОСИ КВАДРАТ / ЖИТЕЉ ПАНАМЕ				
ВРСТА ЗЕЛЕНА							
УЗВИК НЕСТРПЉЕЊА				ВРСТА ПАПАГАЈА / ПИСАЦ ФИНЦИ			
ПОДЗЕМНИ ПРОЛАЗИ							ПОЉСКИ ПЕСНИК МИЦКЈЕВИЧ
ЕВРОПСКА ДРЖАВА							
ТАЧНО УТВРЂЕН (ЕНГЛ.)							
ОТАЦ (СЛОВ.)				ГРЧКО СЛОВО			
ВРСТА ЛАКЕ ТКАНИНЕ				МАРКА НАШЕГ КАМИОНА			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

У прошлом броју је објављен осмосмерни мозаик с коначним решењем.

НОВА НАГРАДНА ИГРА „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА” И РО „ТОКО”

ЗЛАТНИК У ШКОЛСКУ ТОРБУ

У овом броју објављујемо ТРЕЋИ део задатка наградне игре „ЗЛАТНИК У ШКОЛСКУ ТОРБУ” коју су за вас припремили „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК” и „ТОКО” из Домжала.

Ако сте пажљиво погледали до сада објављене делове задатка, јасно вам је да је главни јунак приче у сликама овај симпатични **медведић** који се, као што видите, спрема за школу. Очигледно је и то да му спретност није јача страна, али ту су његови шумски пријатељи да му у свему помогну. Ипак, незаобилазна мама имаће последњу реч.

У ОВОЈ ИГРИ ОЧЕКУЈЕ ВАС *ПЕТ* ПРЕМИЈА И *СТО* НАГРАДА У ВРЕДНОСТИ ОД *30* МИЛИОНА СТАРИХ ДИНАРА

УПУТСТВО

Ваш задатак је да и ову сличицу исечете и оставите је уз оне две из претходних бројева. У следећем „Политикином забавнику” објавићемо и последњу сличицу која са ове три представља целину. Тек када будете имали све четири сличице, моћи ћете да сложите причу. У том броју ћемо вам дати и упутства како да шаљете своја решења.

Медведић је нови заштитни знак програма школских торби ТОКО

ПРЕМИЈЕ

- ЈЕДАН ВЕЛИКИ ЈУБИЛАРНИ ЗЛАТНИК „ПОЛИТИКЕ”
- ЈЕДАН МАЊИ ЈУБИЛАРНИ ЗЛАТНИК „ПОЛИТИКЕ”
- ТРИ ЈУБИЛАРНА СРЕБРЊАКА „ПОЛИТИКЕ”

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ

- ПЕДЕСЕТ ШКОЛСКИХ ТОРБИ „ТОКО”
- ПЕДЕСЕТ ПЕРНИЦА ЗА ШКОЛСКИ ПРИБОР

КУПОН БРОЈ 3

ТОКО ТОКО ТОКО ТОКО

Дочекајте нову школску годину с новом торбом!

ОЛД КРЕСОЈЕ
by Roger Bollen & Gary Peterman

А САД, ПЕНЕЛОПО, СТАРА ЦУРО, ЈОШ ЈЕДАН МАЛИ СКОК И УМАКЛИ СМО ИМ!
© 1983 Tribune Company Syndicate, Inc
11-14

КРЕМЕНКО
By W. HANNA & J. BARBERA

ОХ, БЛАГИ БОЖЕ! ЗАР ЈОШ ЈЕДНО ПАКОВАЊЕ ОД ШЕСТ БОЦА?
НИШТА НОВО ЗА ЊЕГА, ВИЛМА!
ПИВО

ГУУУУ! ГИИИИ!
МЉАЦ!
ТОЛИКО МУ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО ЈОШ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПРОХОДАО!

ПЕТЉАРИЋИ
By Mr. and Mrs. George Smith

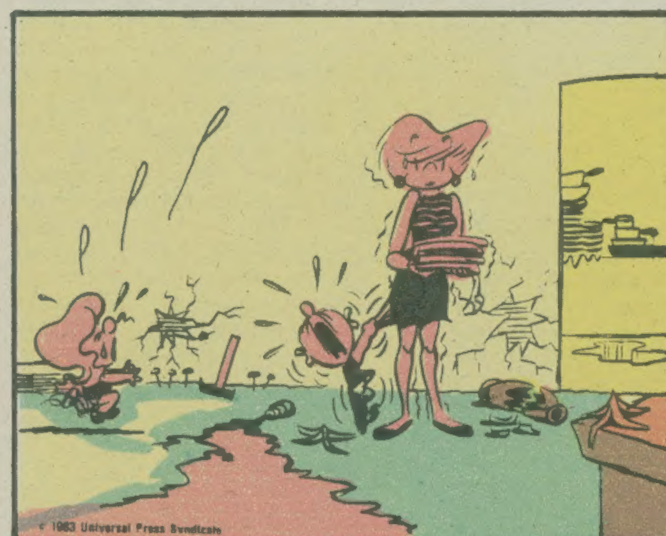
© 1983 Universal Press Syndicate

ХОЋЕШ ДА ИХ ВОДИШ У ЦИРКУС, МАМИЦЕ? ДИВНО! СУТРА У ДВА ПОСЛЕ ПОДНЕ? ВАЖИ!

ПОСЛАЋУ ТИ ИХ ОДМАХ!

РИЛЕ И ГИЛЕ
AL SMITH

ПРЕДСТАВЉАМ ВАМ ПСА КОЈИ УМЕ ДА СВИРА ВИОЛИНУ!
МА, НЕМОЈ! АЈ'ДА ГА ЧУЈЕМО!

ШТА НАМ ЈЕ ТО ОДСВИРАО?
БАХОВУ „КАНЦОНУ"!

ШТА, БАХ?! МА КОМЕ ДАНАС ПУЦА ПРСЛУК ЗА КЛАСИЧНОМ МУЗИКОМ!
AL SMITH

УМЕСТО КИШОБРАНА

Кад одем код бабе у Славонију, па кад падне киша, видео сам да се сеоска деца због тога нимало не узбуђују: ставе на главу велики лист лопуха и – баш их брига. Интересује ме знате ли ви за неки још већи лист него што је лопушина.

ИРЕНА МИНИЋ
Рума

Признајемо да не знамо, лопух је у Југославији одличан против кише чак и за оне најглаватије. Неке друге земље имале су више среће, што се тога тиче, рецимо Непал. Како Непал, запитаће се неко ко зна добро географију, кад тамо пљуште оне чувене монсунске кише, тачно се зна и колико – 3000 mm годишње, али не по главама становника. Јер, они старији рашире кишобране, а млађи нараштаји главног града Катмандуа

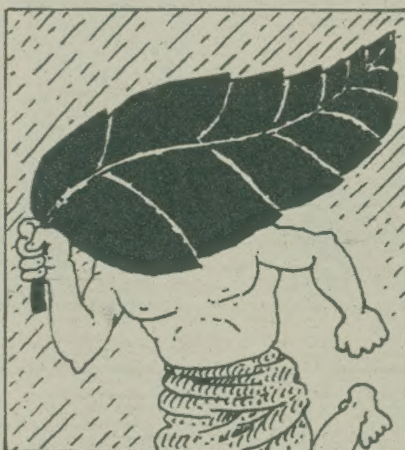

(других градова баш и нема) само откину широки лист банане који им дође чисто као кишна кабаница и гацају ли гацају по топлим барама а да при томе кап кише не падне на њих.

ИГРА С ПОТКОВИЦАМА

Чуо сам за стару игру „бацање потковице". Интересује ме од када се игра и где?

МИШКО ПОПОВИЋ
Жртава фашизма 17
71000 Сарајево

Ово је веома стара игра. Први су почели да је играју Римљани пре две хиљаде година. Али, има предисторију која почиње од исто тако старог народа Парта, првих суседа, са истока, великог Римског Царства. Пре две хиљаде година били су на врхунцу моћи. У миру су били трговински посред-

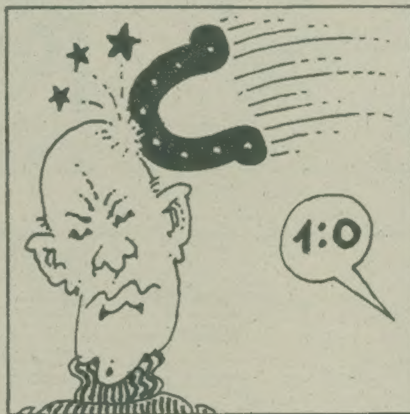

ници између Рима с једне и Индије с друге стране а у међусобним ратним сукобима римска војска је често трпела поразе.

Парти су имали јаку коњицу која је често била главни узрок пораза римске војске јер су њихови коњи били потковани. Кад су Римљани схватили да снага противничке коњице лежи између осталог, и у коњским потковицама, решили су да и они поткују своје коње. Управо томе приписују се касније победе Римљана над Партима.

Међутим, потковица није служила само за поткивање. У војничким логорима официри су, да би прекратили време, бацали диск, а војници су по угледу на старешине уместо диска бацали потковицу. Такмичили су се ко ће потковицу добацити ближе коцу пободеном у земљу. Бацање потковице брзо се проширило и ван граница Римског Царства. Ову игру први су прихватили Енглези. Код њих се одржала и после пропасти Римске империје. Досељеници су је пренели у Америку где је постала омиљена забава каубоја па се и данас зато игра. Пре 75 година Американци су организовали и прво светско првенство у бацању потковице када се за многе, данас важне спортове, готово није ни знало.

Правила игре су једноставна. Игралиште има димензије 18 x 3 метра. Коци за одрасле су, од тачке бацања, удаљени 13 метара а за јуниоре 10 метара. Циљ је да се потковица добаци што ближе коцу. Играч који то најбоље уради осваја један бод а онај који је набаци на колац три бода. Ограничења у годинама готово да и нема, такмиче се сви од седмогодишњака до седамнаестогодишњака.

ЗАШТО СЕ ЧОВЕК ЈЕЖИ

Зашто се неки људи најеже чим чују неке звуке као што је трљање стиропора о зид, ударање каменчића један о други, шкрипа аутомобилских гума?

НИНОСЛАВ ЗУБЕР
Дунавска 4
24300 Бачка Топола

Када се неко најежи на одређени звук, то значи да је његов организам осетљив на посебне звучне надражаје. Претходно је тај надражај изазвао непријатно осећање а затим је ту непријатност испољило и тело. То тело испољава не само кожом већ и срцем, крвним судовима, плућима. Како је осећај најежености у најближој вези с кожом и довољно снажан, то се обично и не примете промене у раду осталих органа у телу.

РАЗЛИКЕ СУ МАЛЕ

Интересује ме да ли је разлика између енглеског и америчког језика велика и у чему се она састоји.

ДАНИЈЕЛА
25000 Сомбор

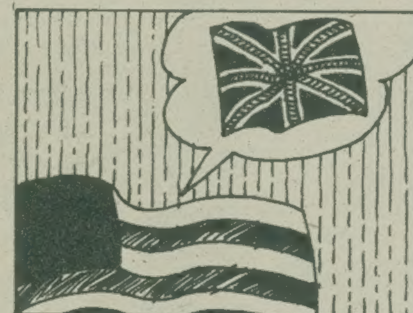

Најупадљивија разлика између британског и америчког енглеског тиче се говорног ритма и интонације: британски акцент често се описује као „сув" и „одсечан" (због испуштања многих ненаглашених слогова), док Американци говоре отегнуто и „кроз нос". Разликује се и изговор појединих гласова: „р" после самогласника, на пример, чује се у америчком енглеском али се у британском губи; речи као dog (пас) Енглези изговарају с кратким о, а Американци с гласом који више личи на дуго а. У речнику су разлике знатно мање: бензин се, рецимо, у Енглеској зове petrol а у САД gasoline (изг. гесолин), фамилијарни израз за телевизију у САД је TV (ти-ви) а у Енглеској telly (тели), али таквих речи нема много. Граматичке разлике су незнатне, као и разлике у писању (Енглези нпр. пишу colour, theatre, а Американци color, theater, итд.).

НАЈВЕЋИ БРОЈ

Волим математику и физику и зато радо читам све прилоге у којима могу да нађем нешто о овим наукама. С друговима сам расправљао који је највећи број. Неко каже билион, неко трилион а неки чак измишљају нека чудна имена. Молим те кажи ми који је број највећи.

ДУШКО ПРИЈИЋ,
58000 Сплит

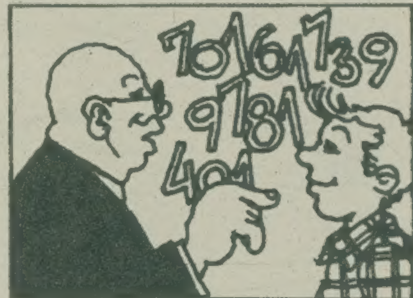

У свакодневном рачунању од великих бројева најчешће се користе милион и милијарда. Имена бројева који су већи од милијарде ређе употребљавамо, многи од њих и немају име. Ипак, највећи број који има своје име је „ГУГОЛ". Он има јединицу и сто нула. А име му је дао један твој вршњак – деветогодишњи синовац америчког математичара Едварда Коснера који је написао број са сто једном цифром. Да би му дао име Коснер је у помоћ позвао свог синовца који је као из топа рекао:

– Нека се зове ГУГОЛ.

Ето тако је овај, готово незамисливо велики број, добио и своје име али верујемо да се њиме до сада нико није послужио, јер, признаћеш, што је много много је.

МУШКИ ИЛИ ЖЕНСКИ ПОСАО

Мама ми је дактилографкиња и откад памтим за себе кад год дође с посла кука како је боле крста, да више не може да издржи, даће отказ, отићи у инвалидску пензију... Срећом, до сутра ујутру све то изгледа прође и она оде да ради. Је ли заиста тако тешко седети за машином и куцати?

ЈЕЛЕНА МАРКОВИЋ
Београд

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Милица-Нина Павићевић, Васа Раичковића 8, 81000 Титоград – има 12 година, воли забавнуи рок музику, сакупља салвете, значке и заставице, бави се спортом.

Радмила Несторовић, Браће Јерковића 54, 11040 Београд – има 15 година, одговара на свако писмо.

Виолета Стојановић, Бела Земља 1/а, 11232 Рипањ – има 15 година, воли музику и спорт.

Владимир Тадић, Банијска 39, 26000 Панчево – сакупља значке, марке и привеске.

Романа Корати, Павла Радића 75, 51260 Цриквеница – има 12 година, воли забавну музику, сакупља постере.

Љиљана Стошић, Маршала Тита 66/15, 17560 Врање – има 12 година, воли музику, бави се спортом.

Јелена Дестенић, Д. Г. Кара 46/4, 91220 Тетово – има 13 година, бави се спортом, воли музику, свира на клавиру.

Горан Бијелић, Бранка Ступара 29, 54327 Биље – има 14 година, сакупља значке и хемијске оловке, воли спорт, навија за Партизан и Цибону.

Klaus Bchstein, 1120 Berlin, PSF 224, German Democratic Republic – има 32 године, воли литературу, позориште и музику, језик дописивања енглески и немачки.

Гордана Ковачић, О. Ивековића 27, 54400 Ђаково – има 13 година, сакупља значке, салвете и луткице, воли музику.

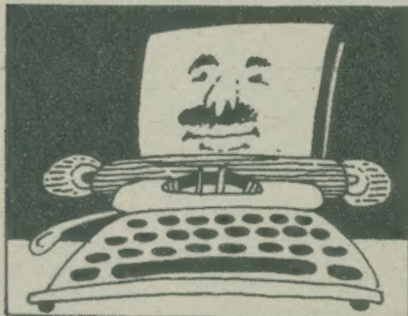

Није лако. Пробај, па ћеш се и сама уверити. И оне најбоље дактилографкиње, што куцају наслепо са десет прстију и то на електричној машини која не захтева да много „лупају" по диркама, чак и кад се правилно држе (кичма потпуно исправљена) већ после 2-3 часа осете замор. Уз то, дактилографски посао захтева и умно напрезање, педантност, брзину што све доприноси напетости. Уосталом, да то није тежак посао не би дактилографкиње после рата у нашој земљи имале карте R-1 за снабдевање које су се давале само радницима на тешким физичким пословима. Рударима, на пример.

Иначе, дактилографија је некада била чисто мушки посао. Двадесетих година прошлога века, када је писаћа машина измишљена никога није заинтересовала пуних шездесетак година, а онда су на њима почели да раде – искључиво мушкарци. Толико су, наиме, биле сложене конструкције и захтевале снагу да су уместо госпођица за њима седели бркати и мишићави мушкарци.

ЗМИЈИН СВЛАК

Читала сам књигу Миће Данојлића „Змијин свлак". Међутим, иако ми се много свидело, њен наслов није ми потпуно јасан.

МИЛИЦА МИЛИЋ,
Српских ударних бригада 25
11000 Београд

Провлачећи се кроз траву и трње, змије у пролеће скидају своју кошуљицу или свлак. По народном веровању, онај ко нађе ову змијску одећу, биће срећан у тој години. Верује се да свлак доноси срећу, па се носи као амајлија. Он штити пчеле у кошницама и помаже болеснима који се каде на запаљеној змијској кошуљици, умивају водом у којој је она била, или њом трљају главу. Истуцани свлак даје се у храни стоци да је не уједају змије.

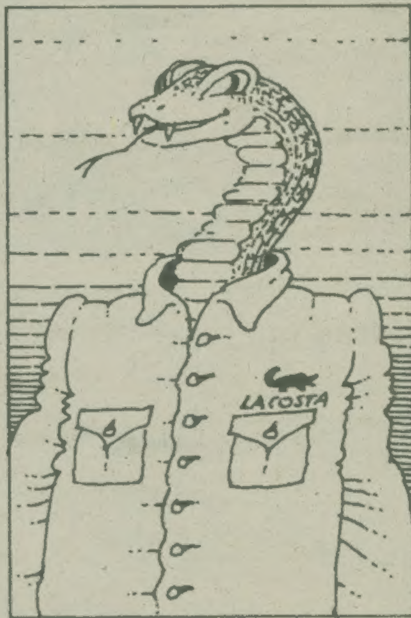

Предање казује да је жена родила змију која је то била само дању, да би увече свукла своју кошуљицу и претварала се у лепог младића. Дакле, назив ове књиге има симболично, боље рећи преносно значење.

КОМЕ ДА ВЕРУЈЕМ?

Пишем вам јер сам тотално збуњен: испало је да не знам шта је то литар. Прво је мој другар Дамир рекао да је то турска реч, бар њему тако звучи, па смо заједно погледали у Вујаклијин речник и тамо стоји да реч долази од грчког литра или латинског либра. Међутим, ја сам у Општој енциклопедији Југославенског лексикографског завода пронашао да ове старе мере немају везе са мерењем запремине течности. Обратио сам се наставници физике, али она се само згранула: „Како можеш да питаш такве глупости. Да је срећe, научио би то у основној школи, а не би мене гњавио".

Пошто немам више кога да питам (оба родитеља су ми „друштвењаци", мама је још падала на поправни из физике), остао си ми ти, „Забавниче", једина нада. Објасни ми ако знаш: откуд литар и зашто литар?

ДЕЈАН НИКОЛИЋ,
Сремска Митровица

Ниси ти, Дејане, нимало више збуњен него 99% човечанства, укључујући, вероватно, и твоју наставницу физике. У свим лексиконима, уџбеницима и енциклопедијама прво ти причају о тој старој литри или либри, помињући како је у нашем средњовековном Дубровнику једна литра била равна 12 унција или унча по 6 аксаџа, да је танка износила 327,932 г, а дебела 558,104 г... Јасно да не може бити јасније. Али нема никакве везе с литром млека, киселе воде, вина, сока и сл. Везу са свим тим има један човек који није ни Грк, ни Римљанин, ни Дубровчанин већ Француз а живео је у 18. веку.

Његово пуно име гласи: Клод-Емил-Жан-Батист Литр, бавио се производњом боца за вино. О његовом животу се не зна много осим да је први изумео епрувете и мензуре и да је сусрет са шведским астрономом Андерсом Целзијусом за њега био од пресудне важности. Године 1763. Литр је предложио да се запремина одређује по маси течности која може да стане у њу, а као стандардну изабрао – живу. Идеја је прихваћена тек после његове смрти, само што је за стандардну течност изабрана вода (један литар је мера за запремину која је једнака килограму воде при температури од плус четири степена Целзијуса). Данас је то у међународном метричком систему мера јединица за мерење запремине која се изражава као 1 л = 1 дм³, односно шупља коцка са странама дугачким 10 центиметара.

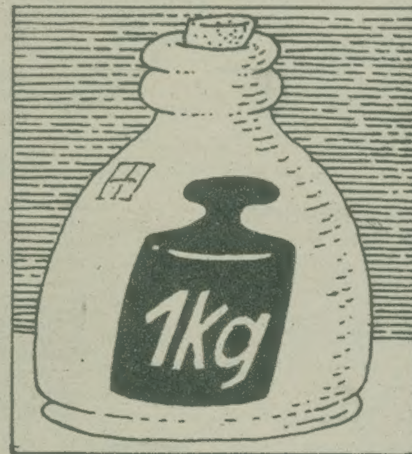

А име је остало од презимена Клод-Емил-Жан-Батист...

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 26. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубиса Лилић, Кећа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Виб, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Петрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 22.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 189.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 198.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

ЧЕСТИТАМ, ПРИЈАТЕЉУ! ОСВОЈИЛИ СТЕ ПРВУ НАГРАДУ НА КОНКУРСУ „НАЈБРЗОПЛЕТИЈИ БРЗОПЛЕТ"!
?

МИСЛИТЕ, НЕШТО САМ ДОБИО?
НАРАВНО! НАМЕШТАЈ ЗА ЦЕЛУ КУЋУ!

ПРВО, МОРАМО ДА ИЗБАЦИМО САВ ОВАЈ КРШ!
КРШ? А ЈА МИСЛИО ДА ЋЕ ЈОШ МОЋИ ДА ТРАЈЕ!

ОНДА ЋЕМО СКЛОНИТИ И ОВУ СРЕБРНУ СТАРУДИЈУ!
НИЈЕ ВАЉДА ДА ЋУ ДОБИТИ И НОВ СРЕБРНИ ЕСЦАЈГ?

ПОМОЗИТЕ ДА ИЗГУРАМО И ОВАЈ СТАРОМОДНИ ЗАМРЗИВАЧ!
ОДМАХ, ОДМАХ!

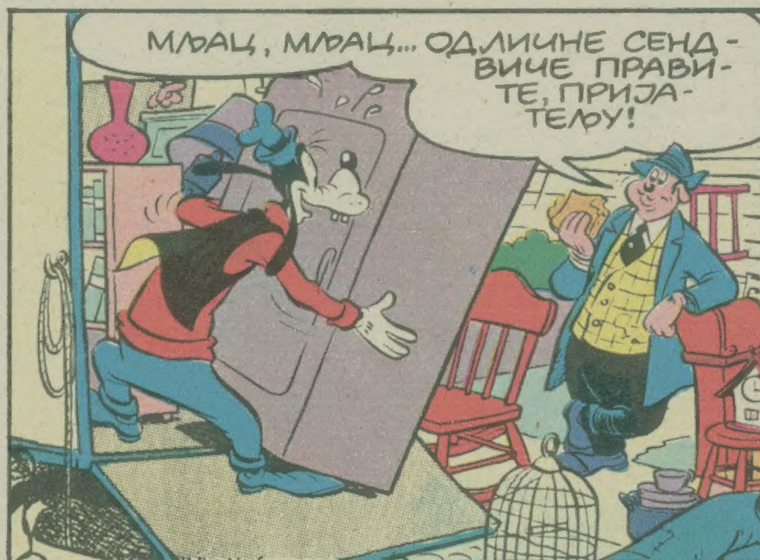
МЉАЦ, МЉАЦ... ОДЛИЧНЕ СЕНДВИЧЕ ПРАВИТЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

ЕВО, ПРИЈАТЕЉУ, НЕКИ ДИНАР ЗА ВАС! РИНТАЛИ СТЕ ЦЕО ДАН!
О, ХВАЛА! БАШ СТЕ ВИ НЕКИ ЛАФ!

ЗА ЈЕДАН САТ СТИЋИ ЋЕ КАМИОН СА НОВИМ НАМЕШТАЈЕМ!
НЕЋУ МРДНУТИ ОДАВДЕ!
Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

КАСНО ТЕ НОЋИ...
Е, ДРУГАРИ, ЗНАТЕ ДА САМ СРЕЋАН ШТО НА ТОМ КОНКУРСУ НИСАМ ДОБИО ЦЕЛУ КУЋУ!
WALT DISNEY